

TÁBLÁS HÁZAK

A Várhegyi György Díj második 10 éve

Várhegyi György Alapítvány
2022

Copyright © AME, 2022

Fotó copyright © Várhegyi Gábor és mások

Kiadó: Várhegyi György Alapítvány, dr. Bibó István elnök
Felelős szerkesztő: Bak Zsófia

Várhegyi György emlékére

1998. április 20-án ment el a magyar oktatásszociológia „nagy öregje”, aki 76 éves korában bekövetkezett haláláig fiatal maradt. Képzettségét tekintve történelemtanár volt, és ha nem a szocializmusban éli le felnőtt éveit, valószínűleg politikus lett volna. Erre a pályára készült a MADISZ-ban, és erre predesztinálta nyitottsága, érdeklődése, igazságérzete és szolidaritása a szegényekkel, a gyengékkel és az elesettekkel. Azért nem lett politikus, mert annak a generációnak a tagja volt, amelyik számára 1956 keserű tapasztalata nyilvánvalóvá tette, hogy nyílt és tisztességes politizálásra itt és most nincs esély.

Előbb tanított, majd szociológiai kutatásokba kezdett, mihelyt lehetett. Már 1963-ban tanulmányt írt a gyerekközösségekről, 1971-ben Gázsó Ferencsel és Pataki Ferencsel könyvet írt a budapesti diákok életmódjáról és Tánczos Gáborral, Ferge Zsuzsával együtt társszerzője volt annak az 1972-ben megjelent munkának, amelyik elsőként tudósított őszintén a pedagógusok helyzetéről. Ettől kezdve előbb a Fővárosi Pedagógiai Intézetben, később pedig az Oktatókutatási Intézetben számos oktatásszociológiai kutatást végzett.

Kutatásai során mindvégig az iskolák belső világa, a tanárok és a gyerekek viszonya, és a hátrányos helyzetű gyerekek oktatásának problémái érdekelték. A szakmunkástanulók, az állami gondozottak, a cigány gyerekek és az iskolába nehezen beilleszkedő gyerekek helyzetét kutatta. Írásait a társadalmi egyenlőtlenségek és igazságtalanságok feltárása és az ezeket leleplező hamis ideológiák kritikája jellemezte. Fontosnak tartotta, hogy megismerje és mások számára is megismerhetővé tegye a valóságos társadalmi folyamatokat. Kutatási eredményeit összefoglaló írásaival az oktatáspolitikusok és a pedagógusok szemléletét akarta formálni. Meggyőződése volt, hogy a szegénység átörökítésének megakadályozásában az esélyegyenlőség biztosításával az oktatásnak kulcsszerepet kell vállalnia.

Várhegyi György soha nem lett „professzionális” szociológus. Bár kérdőíveket szerkesztett és összefüggéseket számolt, igazán a „terepmunkát” szerette, amikor személyesen győződhetett meg a tényekről. Jobban hitt a szónak, mint a számoknak, mindig a táblázatok mögött rejtőző emberi sorsok érdekelték igazán. Soha nem habozott kilépni a megfigyelő szerepből, ha igazságtalanságot tapasztalt, és segíteni annak, aki rászorult. A szociológiát a közéleti aktivitás egyik lehetséges formájának tekintette, és idegen maradt tőle a hüvös, tudományos objektivitás.

Nem véletlen, hogy mihelyt a rendszerváltás környékén ismét alkalom nyílt közéleti cselekvésre, azonnal szervezni kezdte az első alapítványi iskolaként bejegyzett Lauder Javne Zsidó Közösségi Iskolát, s mihelyt az már megállt a maga lábán, 1992-ben megalapította az Alapítványi és Magániskolák Egyesületét, amelynek haláláig az elnöke volt. A magániskolák szervezésében az oktatásügy demokratizálásának lehetőségét látta, és nagyon fontosnak tartotta, hogy sanyarú pénzügyi feltételeik ellenére is működőképesek maradjanak ezek az alternatív pedagógiai módszereket alkalmazó és az iskoláztatásban a választás lehetőségét bővítő intézmények. Az egyesületi elnökség nem formális megbízatás volt a számára. Örömet lelte ebben a munkában, mert érdekvédelemre adott alkalmat, és emellett lehetővé tette, hogy fiatal, kreatív, dinamikus, új pedagógiai szemléletet képviselő és új módszereket kereső tanárokkal működjön együtt.

Élete utolsó éveiben az Egyesületben összegyűjtött tapasztalatai alapján több fontos tanulmányt írt az oktatásügy „magánszektoráról”, előadásokat tartott, és fáradhatatlanul szervezkedett. Nemcsak azért maradt meg 76 évesen is fiatalnak, mert született pedagógusként mindig hangot talált és folyamatosan kapcsolatot tartott az ifjúsággal, hanem azért is, mert egyszerűen nem volt ideje megöregedni.

Liskó Ilona

A Várhegyi György Díj

Az Alapítványi és Magániskolák Egyesülete 2000 áprilisi közgyűlésén arról döntött, hogy *a szabad iskolák fennmaradásának, szakmai és szervezeti fejlődésének támogatására*

alapítványt hoz létre. Az alapítványt Várhegyi György szociológusról, az egyesület alapító elnökéről nevezte el, akinek a rendszerváltás után legfőbb ambíciója a szabad

iskolák támogatása lett, önzetlen, igényes szakmai tevékenysége ezt szolgálta.

Az Alapítvány *a szabad intézményekkel összefüggő szakmai-emberi teljesítmények elismerésére* létrehozta a *Várhegyi György Díjat*, amelyet minden évben a névadó születésnapjához (december 18.) legközelebb álló szombaton adott át.

A díjat a független oktatási intézmények érdekében kifejtett tevékenységért bárki megkaphatta, intézmény alapítók, korábbi és jelenlegi tanárai vagy más munkakört betöltő munkatársai, az intézményt fenntartó szervezetekben dolgozók, az intézmény érdekében munkálkodó személyek. A díjra az arra érdemeseket *bárki felterjeszthette*; odaítéléséről négy tagú kuratórium döntött. A kuratórium a díjat *évente*

legfeljebb három személynek ítélte oda. (A Kuratórium tagjai 2000-2010-ig: Vojnits Imréné-Kereszty Zsuzsa, Csongor Anna, Heit Gábor és Bak Zsófia voltak).

A Várhegyi György Díjra pályázni minden év november 30-ig a jelölt tevékenységének részletes írásos bemutatásával lehetett.

-0-

2011-től, a Díj életének második dekádjában személyek helyett intézményeket díjazott a Kuratórium, amelynek összetétele módosult:

Elnöke Dr. Bibó István, tagja Winkler Márta, titkára Bak Zsófia lett.

Az iskolák, amelyek szintén felterjesztés és kuratóriumi döntés során nyerték el a megtiszteltetést egy Várhegyi Györgyöt ábrázoló, „a sárospataki szobrászművész”, *Borsi Antal (1942 – 2018)* által készített bronz domborművet kaptak, „személyre szóló” réztáblával.

A pályázatok, mint ahogyan az első 10 évben nyíltak voltak, bárki felterjeszthette az általa a Díjra érdemesnek tartott intézményt. A Kuratórium súlyt helyezett arra, hogy a vidéki és a fővárosi iskolák egyenlő esélyekkel indulhassanak az elismerésért.

A Díjat azok az iskolák kapták, melyek az eredeti kiírásnak a leginkább megfeleltek: megalapozták, majd erősítették, fenntartották az oktatási integrációt, inkluzivitást, a lehetőségek egyenlőségét, a választás, a tanítás és a tanulás szabadságát.

A VÁRHEGYI GYÖRGY ALAPÍTVÁNY ALAPÍTÓ OKIRATA (részlet)

Alulírott alapító kinyilvánítja azon elhatározását, hogy az alábbiakban részletezett tartós közérdekű célra ALAPÍTVÁNYT hoz létre a Ptk. 74/A-74/F. §-ai, továbbá az 1997. évi CLVI. törvény rendelkezései alapján az alábbiak szerint:

...

1. Az Alapítvány alapítója:

Magyar Alapítványi, Egyesületi és Magánoktatási Intézmények Egyesülete
(1035 Budapest, Szentendrei út 9.)

...

II. Az Alapítvány célja

8. Az Alapítvány célja:

- A magyarországi független iskolák fennmaradásának, szervezeti és szakmai fejlődésének támogatása.
- Lehetőséget biztosít a független iskolák pedagógusainak, munkatársainak szakmai fejlődésére
- A személyközpontú pedagógiai kutatások támogatása, elősegítése.
- A független iskolákkal összefüggő szakmai, emberi teljesítmények elismerésére „Várhegyi György Díj” alapítása.
- A független iskolák működésének támogatása.
- A független iskolák együttműködésének, szervezeteinek támogatása.

9. Az Alapítvány közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, szervezeteket, pártokat nem támogat és azoknak anyagi támogatást nem nyújt.

Az Alapítvány országgyűlési, megyei, fővárosi önkormányzati képviselőjelöltet nem állít, és nem ajánl. Az Alapítvány politikai tevékenységet a jövőben sem folytat.

Az Alapítvány vállalkozási tevékenységet csak közhasznú céljainak megvalósítása érdekében, azokat nem veszélyeztetve végezhet. A gazdálkodása során elért eredményét nem oszthatja fel, azt az Alapítvány közhasznú tevékenységére fordíthatja.

Az Alapítvány közhasznú tevékenysége az 1997. évi CLVI. Törvény 26. § (1) bekezdése c.) pontjának (4) alpontja alapján oktatás, nevelés, képességfejlesztés.

Az Alapítvány szolgáltatásait bárki, megkötés nélkül igénybe veheti, aki az Alapítvány elveit elfogadja.

...

13. Az Alapítványi vagyon forrása az Alapítványt támogató természetes és jogi személyek, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok által adott hozzájárulás. A hozzájárulás nem vonható vissza. Az Alapítvány vagyonához hozzá lehet járulni készpénzzel vagy tárgyi eszközökkel. A hozzájárulás összegét a könyv szerinti, illetve beszerzési értékek alapján kell meghatározni.

...

15. Az Alapítványhoz minden magyar és külföldi természetes vagy jogi személy, továbbá ezek jogi személyiséggel nem rendelkező társasága csatlakozhat, aki (amely) az Alapítvány célkitűzéseivel egyetért, és képes vagyontárgyat, eszközt, szakértelmet, készpénzt az Alapítvány rendelkezésére bocsátani, amelyet az céljainak elérésére hasznosítani tud, támogatását felajánlhatja.

Az elfogadásról az Alapítvány Kuratóriuma dönt. A Kuratórium a jogszabályokban meghatározott feltételek mellett a befizetőknek adóigazolást ad.

...

19. Az Alapítvány képviselő és kezelő szerve: a Kuratórium, melynek létszáma 3–5 fő.

...

A Kuratórium tagjait az alapító kéri fel határozatlan időre.

Az alapító a Kuratórium működéséről az alábbiak szerint rendelkezik:

Az Alapítványt a kuratórium elnöke képviseli a hatóságok és harmadik személyek előtt.

...

A Kuratórium pályázatot írhat ki, ösztöndíjat ítélhet oda, továbbá feladata az odaítélt támogatások felhasználásának ellenőrzése is.

A Kuratórium szükség szerint, de évente legalább egyszer ülést tart. Az ülést az elnök 15 nappal előre hívja össze a napirend írásbeli közlésével. Ha a Kuratórium nem határozatképes, addig kell ismételtlen újra összehívni, amíg a határozatképesség nem biztosított. A Kuratóriumi tag jogosult további napirendi pont felvételét indítványozni. A Kuratórium határozatképes, ha legalább három tag jelen van. Döntéseit egyszerű szótöbbséggel hozza. Ugyanez a szabály vonatkozik az éves beszámoló és a közhasznúsági jelentés jóváhagyására is. A Kuratórium titkos szavazással dönt a személyi kérdésekben, továbbá, ha a Kuratórium úgy dönt.

(Amennyiben titkos szavazás esetén szavazategyenlőség állna elő, a szavazást addig kell ismételni, amíg az eredményes nem lesz.)

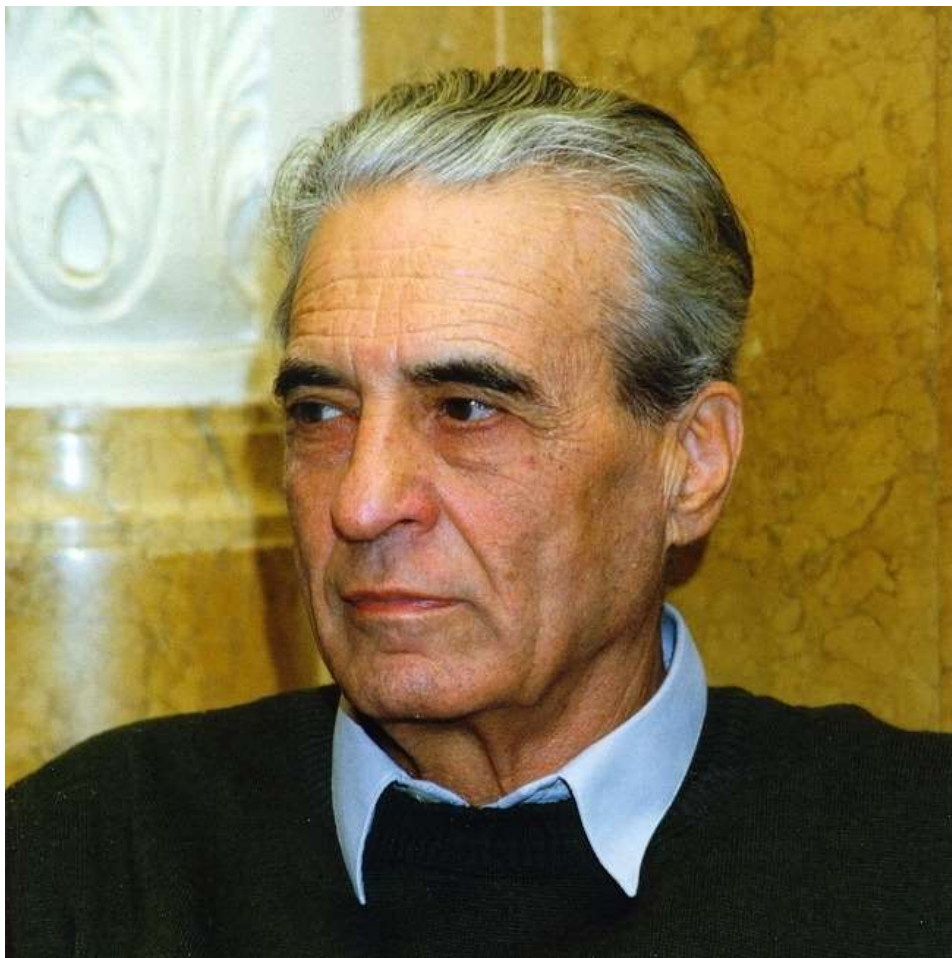
20. A Kuratóriumi tagság megszűnhet felmentéssel, visszahívással, lemondással, elhalálozással. Amennyiben valamelyik tag lemond, a megmaradt tagok kötelesek e tényről a alapítót értesíteni, aki új tagot jelöl ki.

21. A Kuratórium ülése nyilvános.

...

Az alapító okirat módosításának jogát az alapító fenntartja magának.

Alapítványi és Magániskolák Egyesülete, alapító, Budapest, 2000.

Ajánlás a
Várhegyi György Alapítvány második 10 éve - TÁBLÁS HÁZAK
című kötethez

Várhegyi Györgyöt személyesen csak futólag ismertem. Akkor találkoztam vele néhányszor, a 90-es évek első felében, amikor egy régi egyházi iskola rendszerváltási újraindításakor (amelynek egyik kezdeményezője voltam), 48 évesen minden előzetes gyakorlat nélkül az igazgatói feladatot is el kellett vállalnom. Így vált szükségessé ismerkednem, forgolódnom és tájékozódnom a már korábban is mozgolódó, de a rendszerváltáskor érezhetően felpeszsdülő pedagógiai körökben, szándékoktól, reményektől (és illúzióktól is) vezettetve. Az eközben adódott néhány találkozás arra kevés volt, hogy szorosabb szakmai vagy kifejezetten baráti kapcsolat alakuljon ki közöttünk, de egyfajta – azóta is úgy érzem, kölcsönös – megbecsülés és rokonszenv létrejött.

Hogy ez tényleg megtörtént, azt számomra az ő halála utáni időszak igazolta vissza. 1995-97-ben a református egyház vezetésében hangadóvá vált szélsőjobbos irányzat az újraindított iskolából velem együtt több mint 30 tanárt készített távozásra, s ezekből húsz-egynéhányan keresztény szellemiségű, tanáregyesület által fenntartott magániskolát alapítottunk 1997-ben. A Várhegyi György által létrehozott Alapítványi és Magániskolák Egyesületében hamarosan biztató-támogató közegre, mondhatni otthonra találtunk, ahol az alapító emléke és szellemisége összetartó és segítő erőként élt és hatott tovább; s ennek iskolánk is sokat köszönhet. (Mert a tisztelet akkor is erőforrás, ha a tisztelt személy már nincs közöttünk.)

Ezért vállaltam el a Várhegyi György Alapítvány második évtizedének elején – Kereszty Zsuzsa után, érdemen felüli megtiszteltetésként felkérve – az Alapítvány kuratórium-elnöki tisztségét, ezért örültem az első tíz évről beszámoló kötetnek, s ezért örülök ennek a másodiknak is. Mindkettőnek van üzenete, saját és közös üzenete is, s ezzel mindkettő kötelességet is teljesít, az ószövetségi intelem értelmében: „Mondd el fiadnak és fiad fiainak...” A tisztelet ezáltal adódik tovább az újabb nemzedékeknek.

Az első 10 évet (33 óra - Alapítványi és Magániskolák Egyesülete, Budapest, 2010) összefoglaló kötetet ajánló Kereszty Zsuzsa szavainak, melyek szerint a

díjazottak személyek, pontosabban személyiségek voltak (iskolaalapítók, alapítások kulcsemberei, tanárok, különböző pedagógiai irányzatok hívei, olykor megszállottjai), üzenete az, hogy égető szükség van arra a mintára, amelyet ők nyújtanak. (A méltatásokban természetesen többé-kevésbé kirajzolódott az általuk álmodott, alapított, működtetett iskolák arculata is.)

A második 10 évben, amelyről a jelen kötet szól, iskolákat, azaz tanár-diák közösségeket díjaztunk. Olyanokat, amelyekben megvalósulni és működni látszott a róluk szóló, itt következő szövegek, laudációk és megemlékezések legfőbb üzenete; ez pedig az, hogy az igazán igazi iskola *egyetlen közösség*, nem pedig felnőtteknek és gyerekeknek törvények és kormányok által egy épületbe zárt külön közösségei. Életkorban, tudásban, szakterületben és felelősségben, jogokban és kötelességekben személyek között lehetnek különbségek – akár nagyok is –, de ha ebből az intézményen belül hatalmi viszonyok jönnek létre a tanárok, munkatársak és diákok között, a külső viszonyok mintájára, akkor az „intézmény” tényleg „intézmény” marad, és nem érdemli meg az iskola nevet. Akkor az elkerülhetetlen konfliktusok nem oldhatók meg másképp, mint fegyelmezással, hatalmi szóval, szükség esetén iskolaőr, rendőr, bíró, ügyvéd, jogász segítségével, s ahol ez válik az egyetlen lehetséges törvényes gyakorlattá, ott az igazi pedagógia (a józan-okos felebaráti szeretet) végső esetben nem tud egyebet, mint sírva menekülni.

Ezért kellett és kell felmutatni mind a közösségteremtő személyiségek, mind a személyiségeket éltető, életben tartó (és emléküket őrző) közösségek példáját. Ezzel ajánlom az olvasó figyelmébe az Alapítvány második évtizedéről szóló kötetet

Bibó István

A Várhegyi György Alapítvány Kuratóriumának elnöke

A VÁRHEGYI GYÖRGY ALAPÍTVÁNY KURATÓRIUMA 2011-2021

WINKLER MÁRTA ÉS DR. BIBÓ ISTVÁN

BAK ZSÓFIA

2012

ALTERNATÍV KÖZGAZDASÁGI GIMNÁZIUM

MEGHÍVÓ

AZ ALAPÍTVÁNYI ÉS MAGÁNISKOLÁK EGYESÜLETÉNEK
VÁRHEGYI GYÖRGY ALAPÍTVÁNYA
MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES HOZZÁTARTOZÓIT, BARÁTAIT
A 11. VÁRHEGYI GYÖRGY DIJ ÜNNEPÉLYES ÁTADÁSÁRA.

AZ ÜNNEPSÉG JELLEGE ELTÉRŐ LESZ A MEGSZOKOTTÓL,
DE MINDENKI MEGJELENÉSÉRE SZÁMITUNK.

A DÍJ MÁSODIK 10 ÉVÉNEK KEZDETÉN GYEREKEK ÉS TANÁRAIK KÖZÖTT
EGY SZÜLETÉSNAPI ÜNNEPSÉGEN TALÁLKOZUNK.

KÉRÜNK SZÉPEN MINDEN MEGHÍVOTTAT, HOGY FELTÉTLENÜL JÖJJÖN EL,
ES JELENLÉTÉVEL EMELJE MEG MAGASABBRA ÜNNEPÜNK FÉNYÉT.

HELYSZÍN: ALTERNATÍV KÖZGAZDASÁGI GIMNÁZIUM,
(BP. III. KERÜLET, SZENTENDREI ÚT 9.)
IDŐPONT: 2012. FEBRUÁR 1., 9 ÓRA.

Az AKG jelenlevő iskola.

Az AKG pedagógiája arra az egyszerű axiómára épül, hogy **a gyerek nem az életre készül, hanem él**. Az iskola nem háríthatja át tanítványaira saját feladatát, nem terhelheti az egyébként is nehéz, krízisekkel terhelt életszakaszt a **tudatos** életre készülés – számára különben sem felfogható - terheivel. Az AKG pedagógusainak szakmai meggyőződése, hogy a kamaszkor éppen annyira átmeneti állapot minden ember életében, mint életünk bármely más szakasza. Éppen ezért, **önmagában való célként** határoztuk meg, hogy a tanulók **boldog, kiegyensúlyozott** életet élhessenek iskolánkban. A jelenlevőség nem azt jelenti, hogy az iskolának szerintünk nincsenek a felnőttkorra kondicionáló funkciói, hanem azt a meggyőződésünket fejezi ki, hogy az ember hétköznapijait - néhány kivételes és rövid időszakot kivéve - nem a távlati célok hatják át, hanem a rövidebb távú sikerekre törekvés, napi apró örömök, a felmerült problémáknak, konfliktusoknak a feloldására irányuló cselekedetek. **Az AKG olyan élethelyzeteket teremt**, ahol a serdülő fiatalember megtalálja a neki megfelelő alternatívákat, ahol a felnőtt szakemberek segítségével a hétköznapiak során alakul ki minden tanítványának a saját sikeres élete, külön kondicionálás, egyedi hosszú távú célképzés nélkül a hétköznapi élet során. Az **iskola maga az élet**, olyan, amelyben a gyerek számára természetes közegben alakulnak ki szokásai, együttműködési formái. A tanulók hétköznapi gyakorlata mutatja meg számukra, hogy milyen a világ s napi konfliktusai, sikereik, kudarcuk, erőfeszítésük, közvetlen eredménye alakítja jellemüket, szokásaikat, értékrendjüket egyaránt. Így látjuk biztosíthatónak, hogy a külső motivációs hatások, folyamatosan belsővé váljanak, s a **tanulási motiváció** biztosítja álláspontunk szerint a személyiség fejlődésnek legbiztosabb hátterét.

Az van, hogy szerintem ebbe az iskolába mindenki szeretne szülőire járni, mivel ez nem egy... Azt elmondhatom, ugye, hogy az én kisfiam hova jár iskolába? - Persze.

- Ő az Alternatív Közgazdasági Gimnáziumba jár, ami a világ egyik legcsodálatosabb iskolája, és valóban alternatív - olyan szempontból, hogy egészen másképpen gondolkodnak a gyerekről, nem úgy kezelik, mint egy még fel nem nőtt valakit, hanem mint egy méretében még kicsi felnőttet. Ráadásul már méretében sem kicsi. Szóval nagyon emberként van kezelve mindenki, és nagyon szeretem a szülői értekezleteket is egyébként. Nagyon jó kis szülői közösség van, csupa helyes,

kedves, normális és picit másképpen gondolkodó ember, akik mind azt gondolják, hogy a család az úgy néz ki, hogy mi egyenrangúan vagyunk benne mérettől, kortól és nemtől függetlenül. Az iskola meg azért van, hogy a családot segítse abban, hogy a gyerek még okosabb, még szebb és még csodálatosabb legyen.

- De jó, hogy találtál ilyen iskolát, ez nehéz.

Szóval miért pont az AKG?

Hát, mert az AKG-ban nemcsak szabad kérdezni, hanem kifejezetten szeretik a tanárok a kérdéseket. Sőt, a tanár belátja, ha valamire nem tud válaszolni ÉS megkeresi a választ. Esetleg megmutatja, hogy hol lehet megtalálni a megoldást. És az sem baj, ha irodalom órán a pad alatt francia, esetleg spanyol házi készül – ez például kifejezetten szerencsés, ha valaki olyan, mint én, és egyszerre legalább három dolgon kell hogy járjon az agya ahhoz, hogy ne unatkozzon. Az AKG-ban pedig gyakorlatilag lehetetlen unatkozni. Mert itt egyszerre lehet a borsó DNS-ét tanulmányozni és a balettzenéről esszét írni, az iskolában aludni és az ember tanárait pizsamában szórakoztatni, esetleg a folyosón megváltani a világot néhány matek feladat közepette. És az sem okozott gondot, amikor elhatároztam, hogy ha törik, ha szakad, én Cambridge-be fogok egyetemre járni: a tanárain segítettek, támogattak és angolul írták az ajánlásokat. Cambridge-ben pedig kiderült, hogy az AKG kiváló felkészítés volt minden tekintetben. Hiszen az AKG-s nevelés nélkül esetleg kétségbeestem volna, amikor az első napomon kiderült, hogy a spanyol tanszék nem is tud a létezéséről. A kérdéseket Cambridge-ben is szeretik a tanárok, szóval az előzetes gyakorlat ezen a téren is jól jött. A sokszínű érdeklődési kör sem árt a felvételhez, ahogy a kitartás és a szorgalom is szerencsés, amit az AKG-ban éppúgy jutalmaznak, és kihívások elé állítanak, mint Cambridge-ben.

Varró Dani: Az elköszöngetés balladája

*Belőletek hogy mit se látok
Többé, okosok, ostobák,
Portásbácsik, magyartanárok
S ti sok sínylődő kisdíák
(Nektek se légyen mostohább
A sorsotok, mint volt nekem),
Szivembe kardok kínja vág,
S hiány ül majd a lelkemen*

*Rosszakaróim, jóbarátok,
Temérdek angyal és svihák,
Szép, szőke, barna, csúnya lányok,
Sakkpartnerek, konyhásmamák,
Tavaszi leves, tészta, mák,
Rongy testem innen elmegyen,
Közös sorunknak vége hát!
Hiány ül majd a lelkemen.*

*Töri-, matek-, rajz-, nyelvtanárok,
Kerámiák, köcsögdudák,
Könyvtárosok és csillagászok,
Vegyétek szívem búcsúját!
Nem vágok hozzá bús pofát,
Ha könnyem csorran, elkenem,
De mit tagadjam, sok pupák,
Hiány ül majd a lelkemen.*

Miért az AKG?

Hol máshol tudtam volna heti 5-5-5 órában fizikát, kémiát, biológiát tanulni, hogy az orvosira felvételizve a „versenyistállós” diákok versenytársa lehessenek? Hol lett volna lehetőségem két idegen nyelvből középfokú nyelvvizsgáig jutni és emellett versenysportolni, hobbisportokat űzni és 3 fajta kézműves alkotókörre járni egyszerre, mindezt olyan közegben, olyan körülmények között, hogy este 9-kor a portásnak kelljen szólani, hogy otthon is várnak már rám?! Nem tudok más ilyen helyet. Ezért.

Az AKG megtanított arra, hogy merjek dönteni jól, vagy rosszul, és tudjam vállalni a felelősséget ezekért a döntésekért. Döntöttem és jól. Most az AKG-ban vagyok Kerámia tanár. Ma már a gyerekeimet is viszem magammal az AKG-ba, ahol ők is megkapják azt a bizonyos szeletet a világból, amit én egykor, csak még kicsiben.

Azért vittük az AKG-ba a gyerekeinket...

mert itt a gyerekekhez szabják az iskolát, és nem fordítva. Nem szeretjük, ha a gyerekünket szabják-varrják (fúrják-faragják) az iskolához, hogy belepasszoljon... Olyan iskolát kérünk a gyerekeinknek, ahol jól érzik magukat. Ahol nem unatkoznak. „Felelőtlen” szülők vagyunk. Nekünk csak a pillanat számít. Persze, mert titokban azt gondoljuk, hogy ez az iskola – a jelenben élő iskola – készít fel a jövőre igazán. „Mi nem az életre készülünk, hanem élünk...” – nekünk már ez az egy mondat is elég lett volna. Hát még a „mi az ebihalak pártján vagyunk”. Tehát *nem* a kívülről erőszakolt „*fejlesztés*”, hanem a belülről fakadó – de elismert és megtámogatott – *fejlődés* pártján...

Az AKG-ban az a jó, hogy onnan nézve a világ egy jól működő dolog. Lehet tudni, hogy ha az ember többé-kevésbé jól csinálja a dolgait, akkor a dolgok jól sülnek el. Van egy közösség, ahol fontosak egymásnak az emberek, és ezt lépten-nyomon éreztetik is egymással. Lehet tudni, hogy mi hogyan történik, és azt is lehet tudni, hogy számít, hogy ehhez én mit teszek hozzá. Minden napra jut valami érdekes dolog, minden napra jut új élmény. Minden fontos dologra jut idő. Minden fontos, amit az ember annak érez.

Az AKG-ban az a rossz, hogy amikor vége van, kiderül, hogy a világból nézve a világ egy kevésbé jól működő dolog. Az AKG szabályai sokszor nem érvényesek, és ez csalódásokkal jár. De megmaradnak a barátságok, megmaradnak a közös viccek, megmarad az a képesség, amittől a világban is megtalálhatók a jobb dolgok, amittől úgy lehet csinálni, mintha a világ is egy kicsit az AKG volna.

Gyűjtötte és a díjátadón felolvasta: Bak Zsófia
AKG, 2012. február 1.

Beszéd a Várhegyi György díj átadásán

AKG, 2012. február 1.

Igen tisztelt diákok, igen tisztelt tanárok és munkatársaik, igen tisztelt vezetők, vendégek,
leginkább persze kedves Mindenki, de még egyszer és elsősorban: kedves diákság!

Nem véletlen, hogy a megszólítás szokásos protokoll-rendjét megfordítva kezdtem el azt, amit mondani szeretnék; mert a ma átadott díj az egész iskolának szól, és azon belül leginkább nektek, diákoknak.

Ezt az iskolát nem mostanában kezdtem irigyelni, amikor hivatalos ügyek miatt és olykor hivatali kötelességből is már gyakrabban megfordultam itt, és mindaz, amit Ti sokkal jobban ismertek, mint én, már engem is valamennyire ismerősként fogadott. Nem is akkor, amikor Varró Dani búcsúversét – amelyből sok minden megtudható az iskolával kapcsolatban és talán még több kikövetkeztethető, először olvastam, 2000 körül, hanem még korábban, valamikor a 90-es évek közepén, amikor először jöttem ide valamit megbeszélni vagy tanácsot kérni. Már akkor, az első találkozáskor megéreztem, hogy itt a diákok otthon érzik magukat; ez látszott a falakon, szimatolni lehetett a levegőből, süttött az atmoszférából, és a stílus, a hangnem, a gondolkodásmód, amivel találkoztam itt, csak megerősítette ezt a benyomást. Nagyjából ezzel párhuzamosan tanultam meg a saját iskoláim példáján valamit, és ennek a megértéséhez tudnotok kell rólam, hogy én nemcsak az iskolaigazgatást, hanem a tanári pályát is az igazgatással egyszerre és későn, majdnem 50 évesen kezdtem el, és sok mindent akkor kellett szinte egyszerre megtanulnom, gyorsan jövő és leülepedésre meg feldolgozásra kevés időt hagyó tapasztalatokból, olyasmiket, amit mások, pl. a ti tanáraitok közül legtöbben sokkal fiatalabb életkorban már tudtak. Ezek közt az egyik legfontosabb pedig az volt, hogy igazán jó iskolát a legjobb tanárok is csak a diákok együttműködésével tudnak csinálni. Ennek az együttműködésnek a diákág részéről nem kell mindenáron látványosnak vagy intézményesnek lennie, még tudatosnak sem feltétlenül, de az mindenképpen kell hozzá, hogy otthon érezzétek magatokat az iskolában, ahol magától értetődő legyen az, hogy a gyerek alapjában véve *nem az életre készül, hanem* – normális esetben – *él*. (Ennek a mondatnak a végét az AKG programjában olvastam később.)

Miért mondom mindezt, s miért ezt idézem iskolátok programjából? Mert nálunk – mármint Magyarországon – mindez nem olyan magától értetődő, mint ahogy a ti számotokra az, ha egyáltalán gondoltok rajta. Ha valahol valakik jó(nak ítélt) iskolával találkoznak, általában és legnagyobb részben a vezetőnek tulajdonítják, árnyaltabb megközelítés esetén a vezetőnek és a tantestületnek, kitüntetni pedig szinte kizárólag az igazgatót szokás, ritkábban egy-egy tanárt. Az viszont nagy ritkaság, hogy egy iskola egészét úgy tüntessék ki, hogy az mindenkinek és elsősorban a diákságnak szóljon.

Saját iskolámban, ha ünnepi alkalmakkor ki kellett állnom a diákok elé, többnyire vettem a bátorságot, hogy kétségbeejtően elavult fogalmakról is beszéljek nekik, ilyenekről, mint becsület, meg tisztesség, meg hazaszeretet és hasonló. Ennek nálunk megvolt az oka, de tegnap, amikor erre a mai megszólalásra készültem, még egy ok járult hozzá.

Az eredeti ok az volt és az egyik most is az, hogy ilyen alkalmakkor, főleg pl. ballagáskor nagyon erős késztetést érez az ember, hogy patetikus kifejezéssel szólva „életre szóló útravalót” adjon a diákoknak. Ez tipikus tanár-betegség, és én már nem fogok kigyógyulni belőle. Hiába tudom, amit mondtam is, hogy a diák nem az életre készül, hanem él az iskolában, és nyilván nem az útravalót várja repesve; én mégis meg vagyok győződve, hogy amiről beszélni szeretnék, az ilyen útravaló. Pedig már sokan gondolják róla azt, hogy igazában nem is létezik, vagy legalább is, hogy az emberek nagyobb része nem ismeri a hozzá tartozó szó jelentését, a fogalom tartalmát. A mindennapi életből szinte eltűnt, nem is biztos, hogy a többség fontosnak tartja; s csak a nagyon öregek vagy nagyon konzervatívok – meg a nagyon jólneveltek – ismerik és gyakorolják.

A *tisztelet* ez a fogalom, amelyről a sikerorientált mai ember nem vesz tudomást; és szerintem igazuk van azoknak, akik azt mondják: védett állatfajjá kellene nyilvánítani a *tisztelettudó* embert, és persze, a *tiszteletreméltót* is, mert mindkettő kihalóban van. Na, ez a másik, a tegnap felmerült ok; mert azt hiszem ebből a kihalófélben lévő utóbbi állatfajból a ti iskolátok munkatársai között is szaladgál jónéhány példány, és a mai ünnepen ők is megérdemlik, hogy legalább a tiszteletnek az okán említés essék róluk.

Mi a tisztelet? Ezt a kérdést nem teszem fel, mert ti azért valószínűleg tudjátok, hogy miről beszélek. De azt a kérdést felteszem: jó-e valamire a tisztelet?

Van-e használati értéke, hatékonysága? És igaza van-e annak a mondatnak, amelyet néha így sóhajtottunk el: „De jó neked, téged még annyian tisztelnek...”

Igen, a tisztelet jó, a tisztelet nyereség, a tisztelet erőforrás, a tisztelet védelmet és biztonságérzetet ad – de elsősorban nem annak, *akit* tisztelnek, hanem annak, *aki* tisztel. Neki jelent sokkal többet, igazán ő gazdagodik általa. *A valóban tiszteletreméltó embernek alapjában véve nincs szüksége arra, hogy őt tiszteljék, mert elsősorban nem ő nyer vele, hanem az, aki tiszteli.* Nekem jó, hogy volt egy apám, akit ma is tisztelhetek, nekem jó, hogy volt egy professzorunk az egyetemen, akit évfolyamtársaimmal együtt ma is tisztelhetünk. Nektek lesz jó, ha találtok olyanokat az életetek során, akikről azt sóhajthatjátok egymásnak vagy magatoknak: „De jó, hogy léteznek ilyen emberek!” – és számotokra ennek a második sóhajnak az igazsága a fontosabb. S ha lesz ilyen – tiszteletre méltó – példaképetek, meg fogjátok tapasztalni azt is, hogy az erőforrás, a védelem, a biztonságérzet nem szűnik meg a tisztelt személy elmúlásával, hanem változatlanul óvja-védi-gazdagítja a tisztelőket, a tisztelet-tudókat. Gondoljátok meg, mit jelent az, ha az ember tudja: léteznek azért rendes emberek is, értelmes szomszédok, kedves öregek, jólnevelt fiatalok, becsületes politikusok, nem képmutató keresztények, szeretetreméltó anyósok – tehát a világ nemcsak rossz.

Miért – minek az alapján – kell vagy lehet tisztelni valakit: szépsége, okossága, határozottsága, finom testi vagy lelki alkata, rokonszenves tulajdonságai miatt? Pozíciója, rangja miatt? Döntsétek el meggyőződéseitek, ízléseitek szerint ti magatok. De egyet ne felejtsetek: van egy minimális foka, pontosabban egy speciális fajtája a tiszteletnek, ami mindenkinek jár, ember-voltáért, emberi méltósága alapján, mert – ahogy minden igazi humanizmus leszögezi – ember és ember között ebben nincs különbség. Úgy is szokták mondani, hogy mindnyájan egyformán az Isten képére teremtett lények vagyunk, akkor is, ha ez gyakran nem vehető észre. Az európai kultúrában ennek sokféle kifejeződése alakult ki: a jog területén pl. az, hogy a legtöbb ország törvénye szerint a perben a vádlott mondhatja ki az utolsó szót – függetlenül attól, hogy zsebtolvajról vagy tömeggyilkosról, hajléktalanról vagy celebról van-e szó. Amikor a 20. sz. irodalmát tanultátok, tapasztalhattátok, hogy Pilinszky János költészetében milyen sokszor visszatér a veszthely képe, a fegyencek, rabok, halálraítéltek helyzete, a kivégzés és ember-voltunk viszonya, a megalázottaknak, kitzsízottaknak, megvetetteknek szerinte még inkább kijáró

tisztelet – mert az ő emberi méltóságukat az önmegvalósító átlagember ma nem tekinti magától értetődőnek.

Pedig volna igény a tiszteletre; igazolja ezt a kihalóban lévő valódi tisztelet helyén a tisztelet-pótlékok burjánzása: a sztárolás, a rajongás, a „cuki pofák” népszerűsége. Csakhogy a póttisztelet tárgya nem erőforrás: ha a sztár meghal – mindegy, hogy baleset, betegség vagy drog-túladagolás miatt – rajongói között a nyilvánosság előtti giccses gyásztól az öngyilkossági járványig sok minden előfordulhat, csak az nem – biztonságérzet, védelem, nyugalom – amit a valódi tisztelet jelent.

Tisztelt diákság,

kívánom nektek, hogy mindnyájatoknak legyen legalább egyvalakije, akit okkal és joggal tisztelni tud. És ne felejtsetek: ha tisztelsz egy hajléktalant vagy egy államelnököt, egy rozzant öregembert vagy egy szép fiatal nőt, egy koldust, vagy egy egyetemi tanárt, tanárodot vagy a konyhás nénit, nem ő lesz több, jobb ezáltal, hanem te magad leszel jobb minőségű ember. Ha tiszteled a kukást, a portást, a veszekedő lakót a szemközti tízemeletesből, azáltal sem ő lesz értékesebb, hanem Te. Persze, nem lehet előzetes program szerint kiválasztani, hogy mától kezdve ezt vagy azt a pasast tisztelem – de lehet megőrizni a tiszteletre való képességet, a *tisztelet-tudást* – hogy ha majd akad valaki, aki méltó rá, akkor ne ügyetlenkedj és ne idétlenkedj tisztelet helyett.

A tiszteletet ugyanis *tudni* kell, tudni illik; ismerni kell a tisztelet módjait, eszközeit, műfajait, fajtáit, de először és főleg célját és értelmét. Erről próbáltam eddig beszélni. Személyes viszonylatokban pl. a tisztelet eszköze a *tapintat*, társadalmi-közösségi viszonyokban nagyobb a szerepe az *udvariasságnak*. Akit tisztelek, azzal szemben nem lehetek például udvariatlan. Ha pedig nem tisztelek valakit, mert nem találok tiszteletre méltónak, azzal szemben sem lehetek udvariatlan, mert akkor önmagamot nem tisztelem – mert ez is fontos, a saját emberi méltóságom tisztelete. Képzeljétek el, ha mindenki úgy gondolkozna, hogy „bárki lehet bunkó, de én akkor sem”, akkor nem volna bunkóság a Földön! Nem volna ez rossz! Csak sajnos, egyre több az olyan ember, akinek sejtelve sincs arról, hogy neki magának is van emberi méltósága.

Azt mondtam, a tisztelet nem annak jó, akit tisztelnek, hanem annak, aki tisztel. – De ha szívetek mélyén egyszer mégis feltámad az a gondolat: de jó lenne, ha tisztelnének benneteket az emberek, akkor legyetek tisztában azzal: tiszteletre

méltó csak az lesz, aki maga tisztelet-tudóként kezdi. Azt kérem tehát, pontosabban azt kívánom nektek: Legyen olyan emberetek, akit szívből tisztelni tudtok, és válogatás nélkül tiszteljétek a mások emberi méltóságát, akárkikéről legyen is szó; a magatokét pedig ne felejtsetek. Azt hiszem, ez a kívánság nem idegen attól a díjtól, amelyben ez az iskola most részesült, és attól sem, akiről ez a díj a nevét kapta.

Köszönöm figyelmeteket.

Bibó István

2013

BURATTINO ÁLTALÁNOS ÉS SZAKKÉPZŐ ISKOLA,
GYERMEKOTTHON

Alapítványi és Magániskolák Egyesületének
Várhegyi György Alapítványa ■ Alapítás éve: 2000

MEGHÍVÓ

**AZ ALAPÍTVÁNYI ÉS MAGÁNISKOLÁK EGYESÜLETÉNEK
VÁRHEGYI GYÖRGY ALAPÍTVÁNYA
MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES HOZZÁTARTOTZÓIT, BARÁTAIT
A 12. VÁRHEGYI GYÖRGY DÍJ ÜNNEPÉLYES ÁTADÁSÁRA.**

**AZ ÜNNEPSÉG A TAVALYIHOZ LESZ HASONLÓ,
HISZEN A DÍJ TÖRTÉNETÉNEK
MÁSODIK DEKÁDJÁ AZ ISKOLÁKRÓL SZÓL.**

**EBBEN AZ ÉVBEN A
BURATTINO ÁLTALÁNOS ÉS SZAKKÉPZŐ ISKOLA, GYERMEKOTTHON
ÉRDEMELTE KI A DÍJAT KURATÓRIUM EGYBEHANGZÓ DÖNTÉSE ALAPJÁN.**

**MINDEN EGYES MEGHÍVOTTAT: EGYESÜLETI TAGOT, VÁRHEGYI DÍJAST,
FELTERJESZTETTET ÉS CSALÁDTAGOT, ISMERŐST, BARÁTOT
NAGY SZERETETTEL VÁRUNK.**

CÍM:

**BURATTINO ISKOLA,
1212 BUDAPEST,
TÁNCSECS MIHÁLY U. 27-29.
061/2782884**

IDŐPONT:

2013. JANUÁR 19. 14 ÓRA

Budapest, 1035 Budapest, Szentendrei út 9. Telefon/Fax: 1-439-1414
e-mail: ame@maganiskolak.hu internet: www.maganiskolak.hu

Alekszej Tolsztoj: Aranykulcsocska, avagy Burattino kalandjai

A Beszélő Tücsökkel lezajlott eset után a lépcsőház alatti kamrácskában igen unalmassá vált az élet. A nap lassan telt. Burattino még a gyomrában is unalmas ürességet érzett.

Behunyta a szemét, és egyszer csak sült csirkét látott maga előtt egy tányéron.

Gyorsan kinyitotta a szemét, hát a sült csirke eltűnt.

Ismét behunyta a szemét, és lám: a tányéron tejbegríz párolgott málnabefőttel.

Kinyitja a szemét, de a tejbegríz és a málnabefőtt nincs sehol.

Ekkor ébredt rá Burattino. hogy szörnyen éhes.

Odafutott a tűzhelyhez és bedugta orrát a tűzön rotyogó fazékba. Hosszú orrával átlukasztotta a fazekat, mert hiszen a tűzhelyet, a tüzet, a füstöt és a fazekat is, mint tudjuk, a szegény Carlo rajzolta egy ócska vászondarabra.

Burattino kihúzta az orrát és bekukucskált a lyukba.

— Carlo papa! — mindössze ennyit tudott Burattino kinyögni.

— Itt vagyok! — válaszolt valaki hangosan.

Felpattant az ajtó, és belépett Carlo papa.

Felemelte a földről Burattinot. Megtapogatta, ép-e minden tagja. Térdére ültette, zsebéből hagymát vett elő, megtisztogatta.

— Nesze, egyél!

A kiéhezett Burattino beleharapott a hagymába és csámcsogva, ropogtatva megette. Azután Carlo papa borostás arcához dörgölődött.

— Ígérem neked, Carlo papa, hogy ezentúl igen okos, meg-fontolt gyereked leszek...

Beszélő Tücsök azt tanácsolta nekem, járjak iskolába.

— Ezt jól mondtad, fiacskám!

De Carlo papa, nekem nincs ruhám. Ha látják, hogy fából vagyok, a fiúk az iskolában kinevetnek.

Hm — hümmögött Carlo, és megvakarta borostás állát. — Igazad van fiacskám!

Lámpát gyújtott, ollót, enyvet és színes papírokat vett elő. Barna papirosból ujjast, élénkzöldből egy kis nadrágot szabott ki és ragasztott össze. Egy vásott csizmaszárból lábbelit fabrikált és egy ócska zokniból bojtos sapkát.

Mindezt Burattinora adta.

— Viseld egészséggel!

— Carlo papa — mondta Burattino —, hogy menjek én iskolába ábécéskönyv nélkül?
— Aha, igazad van, fiacskám...

Carlo papa megvakarta füle tövét, felöltötte egyetlen ujjasát és kiment a városba. Nemsokára visszatért, de ujjas nélkül. Kezében nagybetűs, képes ábécéskönyvet tartott.

—Itt van neked az ábécéskönyv. Jó tanulást!

—Carlo papa, hová lett az ujjasod?

— Eladtam. Sebj, megleszek nélküle is, csak neked ne hiányozzék semmi.

Burattino Carlo papa jóságos keze fölé hajolt, de hosszú orrával beleütközött.

— Kitanulok, felnövök és ezer ujjast veszek neked.

Burattino ma este akart életében először valóban komolyan viselkedni, ahogy erre Beszélő Tücsök tanította.

A Burattino Hátrányos Helyzetűeket Segítő Iskolaalapítvány 1990

áprilisában jött létre azzal a céllal, hogy egy olyan saját modell szerint működő iskolát hozzon létre, ahol a gyerekek „kinőhetik” hátrányaikat. „Kinőni a hátrányokat azt jelenti, hogy úgy menjenek el a Burattinóból 18 évesen, hogy van életcéljuk, és azt meg is tudják maguknak fogalmazni. Tisztában vannak az erényeikkel, tulajdonságaikkal, tudnak kapcsolódni a környezetükhöz, beszélnek angolul.

A Burattinoba való bekerülés feltétele, hogy a gyerekek valamilyen szempontból rászorulóak legyenek. A szülők általában azért íratják ide a gyerekeiket, mert az ismerőseik ajánlották az iskolát, sokan pedig szakemberek, esetleg a Nevelési Tanácsadó javaslata alapján választják a Burattinót. A tanulók 15-20%-a küzd valamilyen tanulási problémával. Sok az olyan gyerek is, aki egészen minimális szókinccsel vagy komoly lelki sérülésekkel kezdi meg az első osztályt.

A cigány és a nem cigány gyerekek nagyjából felét-felét teszik ki a diákságnak. Itt nincs romakérdés. Ha a felnőttek nem foglalkoznak azzal, ki cigány és ki nem az, a gyerekeket sem érdekli különösebben. A „burattinóság” lényege, hogy nincs különbség a gyerekek között, mindenki egyéni törődést kap, és egyformán szeretve van. Sokan elég rossz állapotban érkeznek az iskolába: lelkileg elhanyagoltan, rossz mentális állapotban kerülnek be. Rengeteg az elvált család, és

sok az olyan, ahol ugyan az apa és az anya együtt élnek, de otthon mindennapos a bántalmazás. A gyerekek így gyakran nincsenek tanítható állapotban. Nem szabad elfeledkezni arról, hogy ezeket a gyerekeket sokszor annyi sérelem érte már, hogy több minden kell ahhoz, hogy elérjük az ingerküszöbüket.

A Burattinóban többek között a módszertani sokszínűséggel, a kiscsoportos foglalkozásokkal segítik az integrációt, miközben sok szeretettel, türelemmel próbálják „gyógyítani” a gyerekeket: hibáikat kissé elnézik, az erőnyeiket viszont az egekig magasztalják.

Az iskolában ma 350 gyerek tanul elsőől tizenkettedikig, évfolyamonként egy-egy osztály fut, 15-18 fővel. A tanítási napok ugyanolyanok, mint a legtöbb iskolában: délelőtti órák vannak, délután pedig klasszikus napköziben folyik a munka. A gyerekek nagy része délután négykor hazaindul – de aki nagyon nem akar hazamenni, vagy nem jönnek érte, tovább is maradhat, az ügyeletes tanárok addig maradnak velük, amíg kell. Az iskolában a szaktanárokon, tanítókon kívül gyógypedagógusok, iskolapszichológus, pedagógusasszisztens, logopédus is dolgozik.

Az iskolában nagyon fontos szerep jut a napirendnek, ugyanakkor igyekeznek rugalmasan állni a gyerekekhez. A szünetekben például a jól felszerelt játszótéren vagy a folyosón felállított csocsóval, pingponggal, léghokival játszhatnak a gyerekek – a játékhoz általában tanáraik is csatlakoznak. Az egyéni törődés a gyerekek háttéré miatt különösen fontos: a Burattinóban arra törekszenek a tanárok, hogy személyes kötődés alakuljon ki a gyerekek és a pedagógusok között. A közös kirándulásokon túl erre remek alkalom az is, ha például hazakísérik diákjaikat – az úton, az iskola falain kívül könnyebb megnyílni egymásnak, az erős tanár-diák kapcsolat pedig jelentősen növeli az iskolai munka hatékonyságát.

A gyerekek családi háttéré és a hozott minták is indokolják azt, hogy a Burattinóban két osztályfőnöke legyen az általános iskolásoknak: egy férfi és egy nő. A tantestületben fontos szempont a fiatalság, hogy kiegyensúlyozott legyen a nemek aránya – ha például egy férfi kolléga megy el, a helyére kizárólag férfi tanárt keresnek. Az iskolában évente kétszer szerveznek soknapos osztálykirándulásokat, rendszeresek a közösségépítő programok.

Az iskolában csak angolt tanítanak, több nyelvnek ugyanis nem lenne értelme. Így viszont évek óta születnek már az érettségi előtt is sikeres középfokú nyelvvizsgák – nyilván nem sikerül mindenkinek, de ez nem is lehet elvárás. Az iskola célja, hogy az érettségit letegyék a diákjai. „Aki leérettségizik, az sokkal jobb pozícióból megy szakmát tanulni, mint aki nyolcadik után kezdi el. Több, nívósabb szakmából választhat. Azzal, hogy a gyerekek el tudnak jutni az érettségiig, megszerzik azt az önbecsülést, melyet gyakran már 6 éves korukra elveszítenek. Ha belőlük érettségizett ember lesz, akkor kialakul bennük egyfajta igényesség is: tenni akarnak azért, hogy jobb életük legyen, nem hagyják magukat elveszni.

Tavaly a 12 érettségizőből négyen mentek felsőoktatásba, de mindenki továbbtanult egy- vagy kétéves szakképzésen. Belegondolva abba, hogy honnan indulnak az iskolába kerülő 6 évesek, hatalmas sikernek számít, hogy 18 évesen leteszik az érettségit.

Az iskolába olyan gyerekek is járnak, akiknek nemcsak az emberi kapcsolatokról, viszonyokról kell mintát adni, hanem nyugodt, rendezett lakhatásra is szükségük van. Már az iskola indításakor, 21 évvel ezelőtt kiderült, hogy lesz olyan, amikor nem mehet haza egy gyerek – például családon belüli erőszak miatt menekült el az anya, de az anyaothonban nem volt hely, vagy egyszerűen el sem jutott odáig a gyerekekkel. Ilyenkor a tornateremben vagy a gondnok szobájában aludhattak. Természetesen ez tarthatatlan megoldás volt.

Miután a csepeli Mátyás utcában egy családi ház a Magyar Államkincstárhoz került, az ingatlant felajánlották a Burattinónak. Így nyílt meg az első gyermekotthon, melyhez azóta még kettő csatlakozott. A legnagyobbban 24 éves korukig maradhatnak a gyerekek.

A Burattino gyermekotthonai első osztálytól fogadják a gyerekeket, illetve akinek van kistestvére, őt is beveszik. A Burattinóhoz az állam és az önkormányzat is utal gyerekeket, akik más intézményekben tanulnak – de főleg a burattinósok közül kerülnek ki a bentlakók. Előfordul, hogy a család hajléktalan lesz, a bántalmazás eldurvul, vagy ellehetetlenednek a lakhatási körülmények – ilyenkor a Burattino iskolása az alapítvány gyermekotthonainak egyikébe kerül.

FACEBOOK

Kedves Barátunk!

A csepeli Burattino iskola fenntartása évről évre egyre nehezebb. Megszoktuk már, hogy időnként reménytelennek látszó új helyzetekhez kell alkalmazkodnunk, de arra a pofonra, amit legutóbb kaptunk, nem lehattunk felkészülve. Idén a költségvetésünk nélkülözhetetlen részét kitevő kiegészítő normatíva megszűnt, és a sajátos nevelési igényű gyermekeink után járó támogatás csak decemberig biztosított.

Természetesen minden állami szerv továbbra is igen nagyra értékeli a munkánkat, mindenki belátja, hogy nagy szükség van ránk és a hozzánk hasonló intézményekre, és senki sem kérdőjelezi meg az iskolánkat fenntartó alapítvány „kiemelten közhasznú” voltát, egyszerűen csak nem kapunk pénzt.

Ez az új helyzet gyakorlatilag egyet jelent iskolánk totális ellehetetlenülésével.

Ha semmi sem változna, akkor hamarosan elkezdhetnénk diákjainknak új iskolát, illetve a gyermekotthonunkban lakóknak új otthont keresni.

Szerencsére az elmúlt három hónapban számos olyan felajánlást kaptunk kiváló és kedves emberektől, amelyek nem csak arról győztek meg minket, hogy munkánk rajtunk és a ránk bízott gyermekeken kívül másoknak is fontos, hanem arról is, hogy ha kell, változtathatunk a helyzetünkön. Ezen felbuzdulva civil szervezetekkel és magánemberekkel összefogva közös munkába kezdtünk iskolánk megmentéséért.

Feladatunk leírva igen egyszerűnek tűnik: találnunk kell egy olyan új módszert/modellt, amelyben a Burattino Iskola hosszútávon, biztonságosan üzemeltethető, és persze, míg ezen dolgozunk, napról napra biztosítanunk kell mindazon feltételeket, amelyek az adott nap túléléséhez feltétlen szükségesek.

Az iskolánk körüli civil összefogásnak köszönhetően tisztán látjuk: bár önerőből képtelenek lennénk ebből a kényelmetlen, kiszolgáltatott helyzetből kikecmeregni, ez mégsem lehetetlen. Segítséggel, összefogással a Burattino túljuthat ezen a krízisen is.

A csepeli Burattino Magyarország egyetlen olyan magánintézménye, melyben általános-, és középiskola, szakképzés és gyermekotthon integráltan működik. A Burattino Iskola 1991-es indulásakor egy olyan iskolamodellt hozott létre, amelyben diákjai családi hangulatban, kis létszámú osztályokban, a munkát örömmel végezve élhetik mindennapjaikat. Az iskolában kizárólag rászoruló gyermekekkel foglalkoznak, természetesen tandíjmentesen. Kiemelten fontosnak tartják az esélyteremtést, hisznek abban, hogy a hátrányok kinőhetőek, és hogy mindenki tehetséges valamiben. A Burattino Iskolában jelenleg 400 diák tanul, gyermekotthonaiban 52 gyermek lakik.

WIKIPEDIA

Burattino

Báb. Teste és feje fa. A színpadon csak felsőteste látszik, melyet a bábos kesztyűként felhúzva mozgat.

A bábszínház általában egy fakunyhóban, vagy várban foglal helyet.

Megkülönböztetünk többféle bábót. A marionett báb pl. fából vagy egyéb anyagból készült, melynek egész teste megjelenik a színpadon, és általában zsinórok mozgatják felülről. Pinokkió, azaz Burattino, Collodi fabábúja mozog, mint egy igazi kisfiú, már nincs szüksége zsinórokra.

Bak Zsófi

Burattino Iskola, 2013. január 19.

2014

TALENTUM ANGOL-MAGYAR KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ
ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS AMI

Alapítványi és Magániskolák Egyesületének
Várhegyi György Alapítványa ■ Alapítás éve: 2000

MEGHÍVÓ

AZ ALAPÍTVÁNYI ÉS MAGÁNISKOLÁK EGYESÜLETÉNEK
VÁRHEGYI GYÖRGY ALAPÍTVÁNYA
MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES HOZZÁTARTOZÓIT, BARÁTAIT
A 13. VÁRHEGYI GYÖRGY DÍJ ÜNNEPÉLYES ÁTADÁSÁRA.

AZ ÜNNEPSÉG – CSAKÚGY, MINT A TAVALYI ÉVBEN VOLT – AZ ISKOLÁRÓL SZÓL
MAJD, HISZEN A DÍJ TÖRTÉNETÉNEK MÁSODIK ÉVTIZEDE RÓLUK SZÓL.

EBBEN AZ ÉVBEN A
TALENTUM ANGOL-MAGYAR KÉT TANÍTÁSI NYELVŰ
ÁLTALÁNOS ISKOLA, GIMNÁZIUM ÉS AMI
ÉRDEMELTE KI A DÍJAT KURATÓRIUM EGYBEHANGZÓ DÖNTÉSE ALAPJÁN.

MINDEN EGYES MEGHÍVOTTAT: EGYESÜLETI TAGOT, VÁRHEGYI DÍJAST,
FELTERJESZTETTET ÉS CSALÁDTAGOT, ISMERŐST, BARÁTOT
NAGY SZERETETTEL VÁRUNK.

CÍM:

TATA, BARTÓK BÉLA U. 1/A, 2890

IDŐPONT:

2014. MÁJUS 10. 11 ÓRA

Budapest, 1035 Budapest, Szentendrei út 9. Telefon/Fax: 1-439-1414
e-mail: ame@maganiskolak.hu internet: www.maganiskolak.hu

ISKOLATÖRTÉNET

A megalakulás

A Talentum Iskolát 1993-ban hívta életre egy kis szülői közösség, és az intézményt jelenleg is fenntartó alapítvány vezetője Fogelné Nagy Éva. A közreműködő szülők gyermekei az alsó tagozat végére értek. A szülők azt kívánták, hogy a felső tagozatban is folytatódjon a megkezdett képességfejlesztő program, ám ez nem volt lehetséges az adott iskola keretei között. Ezért jött létre a Talentum Iskola.

Az első két tanévet saját épület híján a Városi Művelődési Központban töltötte az első két osztály. Az 1995. szeptemberében kezdődő harmadik tanévet szülői felajánlásra a Kossuth tér 11. számú épületben kezdhettük meg. Úgy éreztük, végre hazaértünk.

Dolgos évek

A következő években évfolyamról évfolyamra teltek meg az osztályok, és gyarapodott a tantestület. Hétköznapijainkat a sok munka és küzdelem jellemezte. Ez az elkötelezett pedagógusokkal, szülőkkel és gyerekekkel válllvetve végzett munka szoros kapcsolatot alakított ki a résztvevők között. Tudtuk, hogy valami újat és jót hozunk létre közösen, és ebben az alkotásban mély barátságok is szövődtek. Mindannyian számíthattunk egymásra.

1996-ban lehetőségünk adódott arra, hogy 8 évfolyamos iskolánkat alsó tagozattal bővítsük és 12 évfolyamos iskolává alakítsuk. Az önkormányzattól átvettük a kertvárosi iskola négy osztályának működtetését. Munkánkat jelentősen megnehezítette a két épületben való működés, de újabb inspirációt nyertünk az új pedagógiai feladatból, és a kicsi gyermekekben nagyon sok örömünk telt.

1997-ben gimnáziumi képzési szakaszba érkeztek az alapító évfolyam diákjai. Ebben a tanévben intenzív angol nyelvi képzésben vettek részt, hasonlóképpen a jelenlegi nyelvi előkészítő osztályhoz.

Ugyanebben a tanévben fazekas szakképző osztály is megkezdte tanulmányait a kertvárosi tagintézményben, ezzel is színesítve tevékenységeink sorát.

A hatékony és sikeres oktatómunka mellett erős hangsúlyt kapott a nevelőmunka, a személyiségfejlesztés. Rengetegféle tanórán kívüli programot szerveztünk.

Tanévkezdő és tanévzáró táborok, nyitott műhelyek, sulidélutánok, Európa-karácsony sorozat, Cseke-napok, pedagógiai konferenciák szervezése, sítáborok, gyalog- és kerékpártúrák, sport- és tanulmányi versenyek, kirándulások – mind, mind együtt töltött idő.

Változások

Mostanra, többszöri költözködés után végleges helyünkre kerültünk a Bartók Béla u. 1/a szám alatti épületben.

Időközben az alsó tagozatos osztályok működését létszámhiány és helyhiány miatt néhány évig szüneteltetnünk kellett. A 2011-2012-es tanévben új, angol-magyar két tanítási nyelvű programmal indítottuk újtára ismét az alsó tagozatot.

2007-ben a szakképzési törvény változása miatt megszűnt iskolánkban a kézműves szakképzés. A művészeti képzés továbbra is szívügyünk, más terepet keresünk hozzá. Artista képzést indítottunk az általános iskolában, a középiskolában pedig artista és grafikus szakmai képzés indul 2012-től.

Felnövekedett generációk

2001-ben érkezett el az a pillanat, amikor az alapító osztály befejezte az utolsó évfolyamot, és érettségi vizsgára jelentkezett. Ez újabb kihívás volt számunkra, hiszen először szerveztünk érettségi vizsgát. Örömmel mondhatjuk, hogy a vizsgázók és a szervezők is sikeresen vették az akadályt.

Azóta kilenc további évfolyam tett eredményes érettségi vizsgát a legkülönbözőbb tantárgyakból. Állandóan változó, a diákok és szülők igényeihez igazodó, színesedő tevékenységkínálattal dolgozunk. Végzett diákjaink a felsőoktatás és a munkaerőpiac

A Várhegyi György díj átadásakor

Kedves ünneplők, tisztelt vendégek, tanárok, diákok!

Amikor a mai díjátadásra készültem, megnéztem az iskola honlapját is, ahol egy érdekes összefoglalót találtam a talentum szó történetéről és jelentésének változásairól: hogyan lett az eredetileg ókori súlymértékegységet jelentő kifejezésből az ezüst és arany mértékegysége, ebből – még az ókorban – már pénz-funkciót betöltő fizetőeszköz, majd a bibliai példázat nyomán az európai szóhasználatban adományt, jó adottságot, tehetséget jelentő szó. De nem e történet részleteit akarom most ismertetni, hiszen a jelenlévők többsége bizonyára olvasta, aki pedig most lesz kíváncsi rá, bármikor megnézheti. A benne szereplő bibliai példázatban azonban van egy nagyon furcsa és kemény mondat, amely mintha egy társadalmi igazságtalanságot akarna szentesíteni, s ezért Jézus szájából elsőre nagyon idegenül hangzik, de az interneten olvasható összefoglaló írója kommentár nélkül idézi. Én ehhez a mondathoz szeretnék megjegyzést fűzni, amihez azonban a példázatot is fel kell olvasnom. Így hangzik:

"Mert úgy van ez, mint amikor egy idegenbe készülő vagyonos ember hívatta szolgálait, és átadta nekik vagyonát. Az egyiknek adott öt talentumot, a másiknak kettőt, a harmadiknak egyet, kinek-kinek képességei szerint, és elment idegenbe. Az, aki az öt talentumot kapta, azonnal elindult, vállalkozásba fogott velük és nyert másik ötöt. Ugyanígy az is, aki a kettőt kapta, nyert másik kettőt. Aki pedig az egyet kapta, elment, gödröt ásott a földbe, és elrejtette ura pénzét. Hosszú idő múlva aztán megjött ezeknek a szolgálknak az ura, és számadást tartott velük. Eljött az, aki az öt talentumot kapta, ... és így szólt: Uram, öt talentumot adtál át nekem: nézd, másik öt talentumot nyertem. Ura így szólt hozzá: Jól van, jó és hű szolgám, a kevésen hű voltál, sokat bízok rád ezután, menj be urad ünnepi lakomájára! Odament az is, aki a két talentumot kapta, és ezt mondta: Uram, két talentumot adtál át nekem: nézd, másik két talentumot nyertem. ... Jól van, jó és hű szolgám, a kevésen hű voltál, sokat bízok rád ezután, menj be urad ünnepi lakomájára! Odament hozzá az is, aki az egy talentumot kapta, és ezt mondta: Uram, tudtam, hogy kérlelhetetlen ember vagy, aki ott is aratsz, ahol nem vettedél, és onnan is gyűjtesz, ahová nem szórtál. Félelmemben elmentem tehát, és elástam a talentumodat a földbe: nézd, itt van, ami a tied. Ura így válaszolt neki: Te, gonosz és rest szolga, tudtad, hogy ott is aratok, ahol nem vetettem, és ott is gyűjtök, ahova nem szórtam? Ezért el kellett volna

vinned a pénzemet a pénzváltókhoz, és amikor megjöttem, kamattal kaptam volna vissza azt, ami az enyém. Vegyétek el tőle a talentumot, és adjátok annak, akinek tíz talentuma van! (És itt jön az a mondat, amelyet említettem :) **Mert akinek van, annak adatik, attól pedig, akinek nincs, még az is elvétetik, amije van...**”

Itt nem urakról és szolgákról, nem kizsákmányolókról és kizsákmányoltakról, nem gazdagokról és szegényekről van szó, nem is ezek körében lehetséges szociológiai megfigyelésről, és nem is egy büntető kedvű gazdáról; hanem egy kétezer évvel ezelőtti társadalom számára – az akkori társadalom nyelvén és az akkori társadalom gondolkodásmódjának és jellegzetes szereplőinek ismeretében – megalkotott **példázatról**, amely egy tanulság, egy igazolandó állítás alátámasztására íródott, illetve mondódott el. A példát a szerző – feltehetően Jézus – a korabeli pénzvilágból vette, amelyben már akkor is lehetett nyerni és bukni (ezért jut eszünkbe azonnal a mai pénzvilág, amelyben, ha nem figyelünk oda, a gazdagok rendszerint egyre gazdagabbak, a szegények pedig egyre szegényebbek lesznek); de a tanulság nem ennek a ténynek a felmutatása vagy pláne nem erkölcsi igazolása, hanem az, hogy **igazi emberi élet, igazi gazdagodás kockázatvállalás nélkül nincsen**. Van képességünk, adottságunk arra, hogy társat, párt keressünk és találjunk magunknak – mekkora lehetőség ez igazi emberi életre, de mekkora kockázat is ez – hiszen a legszebb, legjobb kapcsolat is zátonyra futhat! Van talentumunk arra, hogy gyereket vállaljunk, hogy felneveljük őket – de betegek lehetnek, megsérülhetnek, elveszíthetjük őket... és mégis sokkal többet veszítenek azok (és hányan bánják meg utólag), akik félelemből vagy kényelemből lemondanak erről a vállalásról; akik elássák, nem használják, nem forgatják a talentumukat. Azt a talentumot, amely itt, az iskolában már többnyire felismerhető, és ezért művelhető, csiszolható, tovább alakítható, hogy később használható, forgatható legyen... Csak ennyit szerettem volna mondani, elsősorban a diákoknak: ne sajnáljátok a fáradságot és ne féljete a kockázatoktól.

Bibó István

Tata, Talentum Iskola (amely mostanában volt 20 éves)

2014. május 10.

2015

IGAZGYÖNGY ALAPÍTVÁNY ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

Alapítványi és Magániskolák Egyesületének
Várhegyi György Alapítványa ■ Alapítás éve: 2000

MEGHÍVÓ

AZ ALAPÍTVÁNYI ÉS MAGÁNISKOLÁK EGYESÜLETÉNEK
VÁRHEGYI GYÖRGY ALAPÍTVÁNYA
MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES HOZZÁTARTOZÓIT, BARÁTAIT
A 14. VÁRHEGYI GYÖRGY DÍJ ÜNNEPÉLYES ÁTADÁSÁRA.

AZ ÜNNEPSÉG – AHOGYAN A TAVALYI ÉVBEN VOLT – AZ ISKOLÁRÓL
SZÓL MAJD,
HISZEN A DÍJ TÖRTÉNETÉNEK MÁSODIK ÉVTIZEDE AZ ISKOLÁKRÓL
SZÓL.

EBBEN AZ ÉVBEN AZ
IGAZGYÖNGY ALAPÍTVÁNY ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

ÉRDEMELTE KI A DÍJAT A FELTERJESZTÉS NYOMÁN ÉS A
KURATÓRIUM EGYBEHANGZÓ DÖNTÉSE ALAPJÁN.

EGYESÜLETI TAGOKAT, VÁRHEGYI DÍJASOKAT, FELTERJESZTETTEKET
ÉS CSALÁDTAGOKAT, ISMERŐST, BARÁTOT EGYARÁNT NAGY
SZERETETTEL VÁRUNK.

CÍM:

4100 BERETTYÓÚJFALU, SINKA U. 7.

IDŐPONT:

2014. MÁJUS 10. 11 ÓRA

Budapest, 1035 Budapest, Szentendrei út 9. Telefon/Fax: 1-439-1414
e-mail: ame@maganiskolak.hu internet: www.maganiskolak.hu

A történet

(A <https://igazgyongyalapitvany.hu/rolunk/tortenetunk/> felhasználásával írta: Bak Zsófia)

L. Ritók Nóra, az Igazgyöngy alapítója friss diplomás tanárként egyik első óráján azzal szembesült, hogy az egyetemen szerzett tudása nem lesz elég egy olyan osztályban, ahol a gyerekek többsége hátrányos helyzetű, túlkoros – egyszóval: problémás.

Egy kevésbé elhivatott pedagógus talán felemelte volna a hangját, hogy figyeljen rá ez a csapatnyi „macerás” gyerek, akiket általában mindenki került vagy elutasított, hiszen ilyenkor már nehéz beavatkozási pontokat, motivációt találni. Nóra ezért fogta magát és elővette a másik szenvedélyét: leült rajzolni. Mivel kézenfekvő megoldás volt, a gyerekeket kezdte el rajzolni, akik először csak meglepődve nézték az elkészült rajzokat, aztán megdicsérték és végül kedvet kaptak, hogy ők is csináljanak valamit.

Elkezdődött a közös munka.

Olyan feladatokat talált ki, amelyek hamar sikerélményhez juttatták a gyerekeket, ami nyilván azzal járt, hogy jól érezték magukat az órákon, ezért már szívesen mentek a délutáni szakkörre is. Nem az volt a cél, hogy művészek távozzanak a foglalkozások után, de a művészet eszközeivel kellett előcsalogatni a hatékonyságot, az odafordulást.

A jelenlegi munkánk alapjait jelentette ez a felismerés: a rajz, az alkotás nemcsak a vizuális kommunikáció miatt fontos, hanem annál sokkal lényegesebb személyiségfejlesztő folyamat, amelynek hatása minden tevékenységben megmutatkozhat.

1999-ben Berettyóújfaluban megalakult az Igazgyöngy Alapítvány, és 2000-ben megnyitotta kapuit az Igazgyöngy Alapfokú Művészeti Iskola.

1999-2002: Művészetoktatás Berettyóújfaluban

Amikor elindították az iskolát Berettyóújfaluban, a környező falvakban élő gyerekek közül csak azok tudtak eljönni a délutáni képzésre, akiknek a szociális háttere ezt lehetővé tette. Hamar belátták, hogy így pont az ellenkező hatást érik el, mint amit szeretnének, vagyis belőlük is elitképző válik ahelyett, hogy a nehéz sorsú gyerekeknek is elérhetővé tennék ezt az oktatást. Így kimentek a környező településekre, és ott szervezték meg az oktatást az iskolákban, hogy mindenki jöhessen, aki szeretne.

2002: Új telephelyek a környező településeken

Az első időszakban a **gyermekközpontú vizuális nevelést**, és ennek módszertanát alakították, finomították. A fókuszban az önkifejezés fejlesztése, a saját viszonyulás hangsúlyozása, és a legkreatívabb technikai megoldások kidolgozása volt a cél. Mindez szerencsésen esett egybe a nemzetközi gyermek képzőművészeti nevelés célkitűzéseivel.

Már az első időszaktól kezdve volt egy egyre tudatosabb **hátránykompenzáló módszertanuk**, de ezt a tanuló összetétel generálta. Idővel eljutottak oda, hogy végül korosztály szerint is rendszert alkottak azok a feladatok, melyekhez a finommotorika, a vizuális memória, a figyelemkoncentráció, a logikai képességek fejlesztése kapcsolódott. Ezzel a módszerrel segíteni tudják más tantárgyak ismereteinek elmélyítését is (pl. matematika, angol nyelv, biológia, irodalom, történelem stb.). Ezek a feladatok is szervesen kapcsolódnak a vizuális kommunikáció fejlesztéséhez.

Közben változott a világ is, újabb kihívások elé állítva a csapatot. Nyilvánvalóvá vált, hogy az integráció szempontjából milyen nagy szükség van a **szociális kompetenciák fejlesztésére**. Ezen a területen nagy hiányosságok vannak, a nehezebb sorsú gyerekeknél mindenképp, de tulajdonképpen minden társadalmi csoportban.

Látták, hogy olyan személyes kompetenciák, mint az önbizalom, önbecsülés, önértékelés, identitás, vagy a társas készségek, mint az együttműködési képesség, a tolerancia, a szolidaritás mind könnyedén és remekül illeszthetők az alkotás adta fejlesztési lehetőségekhez.

Így alakult ki az Igazgyöngyben az ún. **hármass fókuszú vizuális nevelés**, ami a vizuális kommunikáció fejlesztése mellett a hátránykompenzálás és a szociális kompetenciák fejlesztését is megvalósítja. Minden tanórán, feladatba ágyazottan mindhárom fókusz teljesülésével.

A sok nehézség ellenére nem kerülték el az elismerések a nevelőtestületet: nemzetközi szinten is sikerült nevet szerezni az Igazgyöngynek a gyermek képzőművészeti nevelés terén. Tanítványaik hazai és nemzetközi pályázatokon is több száz díjat nyertek és nyernek tanévente.

2009: Kilépés az iskolából

A hazai és nemzetközi sikerek, az egyre sűrűsödő konferencia és továbbképzési meghívások, különféle szakmai felkérések pedagógiailag megerősítették őket, de egyre többször kellett szembesülniük azzal, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek integrációja terén nem sok minden változott. Hiába voltak jelen naponta, hiába a sikerélmények és a művészet terápia jellegű, felemelő hatása, túl sok minden amortizálta le azt, amit az iskola adott. Nyilvánvalóvá vált, ha változást akarnak, ezekkel is kezdeni kell valamit. A generációs szegénységben élő gyerekek problémái csak a környezetükkel együtt értelmezhetők. Itt nem használhatók azok a szabályok, amelyeket elméleti úton, valós terepi tapasztalatok nélkül alakítanak ki, olyan háttérrel feltételezve, ami beleillik az átlagos sémába.

Éppen ezért kezdtek **komplex fejlesztő programba**, amelyben az oktatás-családgondozás, közösségfejlesztés – intézményi együttműködés hármas pillére a meghatározó. Megpróbálják megkeresni az összes beavatkozási pontot, és erre a közösség bevonásával hatást gyakorolni. A skála nagyon széles, a családotól a településfejlesztésig átfogja a problémát.

2009-ben meg is találták azt a települést, ahol kiépíthették az Igazgyöngy-modell összes elemét, a pilot programukat. A helyszín Told, ami egy nagyjából 270 fős zsákfalú az ország keleti határánál. A lakosság több mint 70 százaléka roma származású, akik egy része romungro, másik része oláh cigány, vannak betelepülők, és őslakosok, így már csak egy csoporton belül is óriási ellentétek feszültek.

A mélyszegénység és a roma integráció összes problémája halmozottan jelent itt meg, a lakhatási szegénységtől a bűnözés különféle formáig, mint a lopás, az uzsora, az illegális áramszerzés, vagy a prostitúció. Nagy volt az iskolai lemorzsolódás, gyakori a korai terhesség, szinte teljes körű a munkanélküliség. Az életet a nélkülözés, az elzárttság, az agresszió, és a jövőkép nélkülség jellemezte. Az elmúlt években viszont minimalizálódtak a rendőrségi beavatkozást igénylő esetek, megjelentek a kártyás villanyórák, beindult a kertprogram, és a társadalmi vállalkozás, a 2012 óta működő tanodánk hatására kevesebb a kimaradó és évismétlő gyerek, és már évek óta nem született 18 év alatti lány. Az Igazgyöngy munkahelyteremtő, közösségformáló erőként több helyi munkatársat alkalmaz, az alkalmi munkavállalók száma is egyre nő.

Hol tartanak most?

A 2009-ben indított esélyteremtő stratégiában hosszú távra, 20 évre terveznek – és hisznek abban, hogy a közösség képes kitörni a generációs, átörökölt szegénység köréből. A toldi pilot-programjuk mellett még 17 településen dolgoznak folyamatosan (karácsonykor 27 településen), a működő elemeket a lehetőségekhez mérten próbálják ki máshol is. Évente több, mint 1200 családot érnek el közvetve és közvetlenül. A mostani generációval együtt dolgoznak a következő generációért, és tudják: mindig van kiút.

2016

Belvárosi Tanoda

**Alapítványi és Magániskolák Egyesületének
Várhegyi György Alapítványa ■ Alapítás éve: 2000**

MEGHÍVÓ

AZ ALAPÍTVÁNYI ÉS MAGÁNISKOLÁK EGYESÜLETÉNEK
VÁRHEGYI GYÖRGY ALAPÍTVÁNYA
MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES HOZZÁTARTOZÓIT, BARÁTAIT
A 15. VÁRHEGYI GYÖRGY DÍJ ÜNNEPÉLYES ÁTADÁSÁRA.

AZ ÜNNEPSÉG – AHOGYAN A TAVALYI ÉVBEN VOLT – AZ ISKOLÁRÓL SZÓL MAJD,
HISZEN A DÍJ TÖRTÉNETÉNEK MÁSODIK ÉVTIZEDE EZT TÚZTE KI CÉLJÁUL.

IDÉN A

BELVÁROSI TANODA ALAPÍTVÁNYI GIMNÁZIUM ÉS SZAKKÖZÉPISKOLA

ÉRDEMELTE KI A DÍJAT A KURATÓRIUM EGYBEHANGZÓ DÖNTÉSE ALAPJÁN.

VALAMENNYI EGYESÜLETI TAGOT, VÁRHEGYI DÍJAST, FELTERJESZTETTET ÉS CSALÁDTAGOT,
ISMERŐST, BARÁTOT, NAGY SZERETETTEL VÁRUNK.

CÍM:

1056 BUDAPEST, IRÁNYI U. 19.

IDŐPONT:

2016. MÁJUS 7. 11 ÓRA

Budapest, 1035 Budapest, Szentendrei út 9. Telefon/Fax: 1-439-1414
e-mail: ame@maganiskolak.hu internet: www.maganiskolak.hu

Gondolatok a Belvárosi Tanoda Várhegyi Díjához

Amikor megnéztem a videókat, gyöngyszemekre leltem.

Azoknak mondom mindezt el, akik most találkoznak talán először a Tanodával úgy, hogy a Tanoda is hallgassa.

Lehet, hogy mindezt sokkal előbb kellett volna elmondani akár a Családnak, akár a Kuratóriumnak, és így is tettem volna, ha meg kellett volna győznöm bárkit is az idei Díj odaítélésének idején. Azonban nem volt ellenvetése senkinek akkor, amikor a Tanoda nevét, mint az ötödik díjazott intézményét felvetettem.

Emlékeztetőül:

Az Alapítványi és Magániskolák Egyesületének Várhegyi György Alapítványa 2011-ben arról döntött, hogy **a szabad iskolák fennmaradásának, szakmai és szervezeti fejlődésének támogatására** létrehozott szervezet a következő 10 évben olyan intézményeknek adja át az általa alapított **Várhegyi György Díjat** (évente egy arra érdemesnek), mely szakmai hivatása és működése szerint megfelel az Alapítvány alap célkitűzéseinek, ideológiájának, múltjának és névadójának. Az alapítványt Várhegyi György szociológusról, az Egyesület alapító elnökéről neveztük el, akinek a rendszerváltás után legfőbb ambíciója a szabad iskolák támogatása lett, önzetlen, igényes szakmai tevékenysége ezt szolgálta. Az Alapítvány **a szabad intézményekkel összefüggő szakmai-emberi teljesítmények elismerésére** hozta létre a **Várhegyi György Díjat**, amelyet minden évben átadunk.

A díjat annak története második dekádjában az a független oktatási intézmény kaphatja meg, **mely megfelel a díj szellemének**. A díjra az arra érdemeseket **bárki felterjesztheti**; odaítéléséről a Kuratórium dönt, amely a díjból **évente egyet** ítél oda. A Várhegyi György Díjat egy, a névadó arcképét ábrázoló, fa táblára dolgozott bronz dombormű képi.

A BELTANODA FELVÉTELI KÉRELME, IDEJE, ALÁÍRÓI

1992. június 2. Győrik Edit

Azt hiszem, a Tanoda maga, stábja és talán az ide járó fiatalok nem szorulnak dicséretre senkitől. A dicséret kicsit mindig lefelé néz a megdicsértre, itt pedig

minden, mindig egy szinten történik. Ennek ellenére – szintén az emlékeztetőül rovatba – itt mondom el, hátha van, aki új információt kap ezzel, hogy Győrik Edit iskola-alapító és Gulyás Péter iskolavezető megérdemelték és megkapták a Várhegyi György Díjat annak első 10 évében, amikor a Díj a kiemelkedő szakmai-emberi teljesítményeket, a független iskolák érdekében végzett, elkötelezett tanári, iskola alapítói munkát díjazta.

EDIT laudációját Péter vállalta akkoriban, 2007-ben. Elmondom, mert nagyon jellemző a Tanoda légkörére.

Aki ismeri Editet, annak nem kell bemutatnom őt, aki nem ismeri, annak pedig szinte reménytelen bemutatnom.

Mert:

Elmondhatnám méltató beszédemben, hogy ő volt az, aki a Belvárosi Tanoda Alapítványt megszületése óta irányítja. Ő alakította ki azt a csapatot, akik megalapították a Gimnáziumot, kifejlesztették a Tanoda módszert. Mindig a legnagyobb hangsúlyt fektette, és fekteti azóta is, a Személy tiszteletére, az egyéni értékek felismerésére, becsülésére és fejlesztésére. Ő az, aki egybegyűjtötte azokat a tanárokat és segítőköt, akik számtalan kamasznak segítettek életük talán legnehezebb szakaszán túljutni, és ő indította útjára a Megálló csoportot is, ahol nem csak a máshonnan kihullottakon, de azokon a diákokon, embereken is megpróbálnak segíteni, akik sokszor nagyon súlyos szenvedélybetegséggel küzdenek.

Azt is elmesélhetném, hogy milyen ember, hogy ebben a lelkiileg megterhelő hivatásban milyen erős, és derűs tudott maradni, hogy milyen hihetetlen sok energia és ötlet van benne, hogy neki ügye van, dolga van.

Reménytelen.

Ezért, kedves egybegyűltek, mindenkinek inkább azt javaslom, hogy a méltatlan méltató szavak után, inkább próbálja meg maga megismerni őt.

PEPE 2009-es díjának átadásáról így emlékszik a méltató, Tajta Gábor:

Előzmény

Gulyás Pétert a Belvárosi Tanoda Alapítványi Gimnázium tanári kara terjesztette fel a V GY díjra. Pepe amikor értesült a díjról egyre rosszabbul kezdte érezni magát. Véleménye szerint azok kapnak kitüntetést és díjat, akik már öregek és nincs rájuk szükség. Nem szereti a szembe dicsérést és irtózik a pátoszos - szavalólány, gitár kíséret stb. - helyzetektől. Az első díjátadó időpontját sikerült elhalasztani. Közeledett a második időpont és Pepe egyre többet betegeskedett.

2010. január 9. de. 10 óra

A Tanoda tanári kara szép számmal megjelent tagjai közül a lányok 60-as évekbeli kosztümös-kendős tanárnőknek öltöztek.

A méltató, egy nagy fekete nylon zsákkal a kezében járkált a bejárat előtt fel-alá.

Pepe sehol, telefonja kikapcsolva. Felmerült a gyanú, hogy megfutamodott.

10.15-kor kettőt előre egyet hátra tempóval közelített. A többi díjazott és a meghívottak türelmesen vártak.

Tárgyalás

A harmadik díjazott méltatása szép, hosszú és szívhez szólóra sikerült.

Ekkor hangzott el a következő díjazott neve: Gulyás Péter, Belvárosi Tanoda

A méltató a többek által hullazsáknak nézett nagy csomaggal előre ment és az alábbiakat mondta: Az én feladatom, hogy méltassam Gulyás Pétert, Pepét.

Pepe felé fordulva:

Nem jár azért méltatás, mert 1966 ban megszületted, mert számos iskolába jártál, mert elvégezted az ELTÉ-n a matek-fizika szakot.

Azért sem jár méltatás, mert Lentiben túlélted - és ők is kibírták - a katonaságot, mert ki tudsz néhány hangot préselni egy szaxofonból,

Azért meg pláne nem jár, mert ha lehet akkor meg sem állsz Tibetig túrázni, Prágáig sörözni és Bécsig kávézni.

Nem méltatlak azért, mert ha teheted kerékpárra pattansz és tekercsz, tekercsz, tekercsz....

Méltatás azért jár, mert elmondhatom , hogy a Belvárosi Tanodában 2009. szeptemberében elkezdődött egy újabb - a 20. - tanév.

És aki egy ilyen iskolát vezet annak egy kerékkel kevesebbje van. Ezt be is bizonyítom.

Ekkor kapott főszerepet a fekete zsák, amiből egy monocikli került elő.

Befejezés

Rövid pogácsázás után a legendás Bambi presszóban koccintottak a félkerekű Pepével a kollégák.

Túlélte!

Részletek abból a filmből, mely 2010-ben készült a Tanodáról:

Pepe

Vannak ezek a kamaszkor végén lévő fiatalok, fiatal felnőtt korú fiatalok, akik akiknek ez nehezen megy. Az átvészélése ennek az időszaknak. Sokuknak. Különböző mértékben persze, ezt szeretném hangsúlyozni. Van, akinek tényleg nehéz kamaszkor-végi időszaka van. De hát sokan vannak, akiknek bizony komolyabb problémái is vannak egyébként az életben. Ennek kapcsán aztán kirúgják őket az iskolából, eljönnek, nincs maradásuk, nem megy nekik az iskola sem. Az alapötlet ennyi volt 1990-ben. Hogy akkor nekik csináljunk egy olyan iskolát, ami segíteni fog nekik egyrészt ezeknek a problémáknak a megoldásában, másrészt a középiskola elvégzésében is. Ez az alapötlet 20 (26) év alatt nem változott.

Csilla

Mi felajánljuk a tegeződést. Ez különben nem mindenkinek megy, ez is érdekes, hogy van olyan fiatal, akinek ehhez idő kell, amíg el tudja fogadni ezt a felajánlást, hogy tegeződjünk. Az első pillanattól kezdve partnernek tekintjük, és ez minden megnyilvánulásunkban jelen van ez a partnerség. Például abban, hogy nincsenek olyan terei az iskolának, amit csak a tanárok használnak. Mindig, mindenhol bejárásuk van a fiataloknak, sőt kifejezetten törekszünk arra, hogy minél több időt töltsünk együtt.

Az a szoba, vagy helyiség, ahol mi, tanárok a legtöbb időt töltjük, ahol a kis fiókjaink, vagy szekrényeink vannak, ahol pl a stábüléseket tartjuk, oda is bejárnak a fiatalok. Ott van benn egy kávégép, ami nagyon fontos, teát lehet főzni, van egy mikrohullámú sütő, egy hűtőszekrény, és az cél, hogy a srácok bejöjjenek, és együtt kávézzunk, és ebédidőben mindenki hozza a kis ételét, és megmelegítse, vagy a párizsis szendvicset el tudja készíteni, és körül ülje az asztalt, és együtt együnk, és együtt legyünk. Tehát ez egy nagyon fontos szempont. Ez az együttlét. Hogy ez minél teljesebben meg tudjon valósulni az iskola ideje alatt.

Pepe

Nem szabad, és nem akarunk olyan iskolát csinálni, mint ahonnan ők eljöttek, vagy amelyikből kimaradtak. Nyilván ez értelmetlenség volna. Ennek az egyik fele egy

oktatásszervezési kérdés. Tehát pl mi szétszedtük ezeket a hagyományosnak mondott évfolyam-osztály technikákat. Tehát nincsenek évfolyamok, nincsenek osztályok. Lényegében egy kreditrendszer szerint járnak a diákok az iskolába, mindent kiscsoportban tanulnak, és egy nagyon személyre szabott oktatási programjuk van. Olyan értelemben, hogy az különböző szerződések kérdése, hogy ki, tanulmányaiban mennyit teljesít, és hogy milyen ütemezésben. Ezt mindig aktuálisan személyre tudjuk szabni. Időben is, meg személyre is.

Csilla

Azt feltételezzük, és azt is kommunikáljuk, hogy mi felnőtteknek kezeljük őket. Akik a maguk urai. Akik a maguk módján a saját életüket intézik. És hogy ne mi értünk jöjjenek be az iskolába, és ne azért jöjjenek be az iskolába, mert kötelező bejönni. Hogy pontosnak kell lenni, az inkább alakuljon, mint belső igény, hogy én pontos vagyok. Tehát önmagáért jöjjön be. Azért jöjjön be, mert őneki van egy célja, amihez az, hogy ő bejön minden nap az iskolába, és minden órán ott van, és minél több időt van ott, tehát mondjuk az elejétől a végéig meghallgatja és aktívan jelen van, az őneki fontos. Az az ő céljait szolgálja.

Pepe

Szíve és lelke az iskolának ez a stáb szóval emlegetett valami, ami egy esetkezelő stáb tulajdonképpen. Azok a tanár kollégák, segítő oktatók, akiket a diákok választanak maguknak, minden héten három órát ülnek egy teremben, és ott a diákokról beszélgetnek. Kialakítják azokat a stratégiákat, amik mentén mi tudunk esetleg segíteni ezeknek a diákoknak. Amik a problémáik megoldásában segítséget tudnak nyújtani. Az információ áramlást megoldja az iskolán belül. Ez egy nagyon fontos technika.

Valamilyen módon egy normál iskolában is meg lehet teremteni egy olyan intézményes fórumot, ahol az egy osztályban tanító tanarak egymással tudnak beszélgetni. Én először csak azt mondom, hogy beszélgetni. Nem is hogy valamiféle esetkezelő munkát végezni, vagy esetet elemezni, vagy problémamegoldani, csak beszélgessenek egymással. Egy hagyományos iskolában általában pl tantárgyi munkaközösség van, ahol nagyjából garantált, hogy azok a pedagógusok beszélnek egymással, akik nem nagyon tanítanak egy osztályban.

És ott akkor, ha már elkezdenek beszélgetni, nagyon sok minden ki fog derülni. Nagyon sok minden probléma elő fog jönni, nagyon sok mindenre rá fognak jönni, fognak tudni egymásnak segíteni. Nem érzik majd úgy a kollégák, hogy valamit mindenképpen meg kell oldaniuk, valamit, amit egyedül nagyon nehéz.

A fiatalok nagyon sokfélék. És vannak speciális fiatalok, akiknek speciális ellátásra van szükségük. Azt gondolom, hogy a közoktatásnak ez egy része kell, hogy legyen. Hogy azoknak, akiknek ennyire extrém ellátásra van szükségük, ők is kapják meg. Ezért én magunkról nem azt gondolom, hogy ez valamiféle deviancia, vagy passzió, vagy nekünk a mániánk, hanem azt gondolom, hogy a közoktatásban szükség van arra, hogy valamilyen módon oldjuk meg ezt. Én nagyon nehezen tudok elképzelni olyan közoktatást, ahol nincsenek kimaradók, nincsenek kihullottak. Szép lenne egy olyan világ, de én nem nagyon látok sehol erre példát. Mindig vannak, akik nem férnek bele a közoktatásnak abba a részébe, ami a nagy main stream része. Nekik kell valamit csinálni. Azt gondolom, hogy a Belvárosi Tanoda az csak egy módszer és egy hely erre, egy megoldás erre a problémára. És része a közoktatásnak ilyen módon. Ezért pl én nagyon kötöm az ebet a karóhoz, hogy ez ingyenes volt, és ingyenes is maradjon. Én azt gondolom, hogy ez jár ezeknek a fiataloknak. Amellett is tudok érvelni, hogy megéri ezt iskola-oldalról csinálni. Különböző ellátó szervezetekkel ez sokkal nehezebb. Tehát ha nagyon demagóg akarok lenni, mindig azt szoktam mondani, hogy a börtön, vagy a kórház, vagy a drogrehab, vagy bármiféle ilyen dolog az sokkal-sokkal drágább, mint egy segítő iskolát csinálni.

Diák

Mindenki megérdemel egy második esélyt. És ha látszik, hogy akarja, csak nem jön össze, akkor jár neki egy harmadik is.

Ez a suli ez tényleg olyan, hogy esélyt ad. Elég sok olyan diák van, aki már nagyon sokadszor jön vissza, de mindig visszafogadják. Sok. Én még nem próbáltam ki, hogy hány esélyem van, de ez a harmadik nekem.

Az a legnagyobb, amit itt tanultam, hogy van, akit érdeklek, van, akit érdekel, hogy ki vagyok, mi a véleményem.

Gyűjtötte, összeállította és elmondta a díjátadón: Bak Zsófi

Köszönőbeszéd a Várhegyi György Díj átadása alkalmából

Amikor megtudtuk, hogy a Várhegyi György Alapítvány kuratóriuma iskolánknak, a Belvárosi Tanodának ítélte a díjat, olyat tettem, ami egyáltalán nem jellemző rám. Megkértem kollégáimat, hogy én mondhassam a köszönőbeszédet. Azt hiszem, nekem többet jelent ez a díj, mint másoknak, legalábbis igen sokat.

Egyrészt volt szerencsém személyesen ismerni Várhegyi Györgyöt. Akkor az AME még a Vendel utcában, a Politechnikum épületében volt. Ott néhányszor beszélgettünk Gyuri bácsival, és ezek számomra meghatározó beszélgetések voltak. Nem nagy tudása lepett meg, hanem nyitottsága, széles látóköre, őszinte kíváncsisága, fiatalossága. Ezért kükönösen örülök ennek a díjnak, rá emlékeztet.

Másrészt az Alapítványi és Magániskolák Egyesülete, amely kapcsolódik a Várhegyi Alapítványhoz, sokat jelent nekem. Volt néhány év az életemben, amikor nem csak a Tanodán keresztül, hanem személyesen is szoros viszonyban voltam az AME-val. Évekig jártam az Alternatív Tagozat üléseire, később vezetőjeként havonta az elnökségi ülésekre is. Eddig minden Közgyűlésen ott voltam, és a két-háromnapos stratégiaalkotó találkozókra is. Az AME a nyilvánvaló érdekérvényesítési szerepén túl számomra leginkább szakmai közeg, valamint személyes emberi kapcsolódások tere. Számos nagyon kiváló embert ismertem meg az Egyesületben, akik mellesleg kitűnő szakemberek is, nagyszerű iskolákat működtetnek igen magas szakmai színvonalon. Nagy szerencsémre a hazai oktatás, iskolacsinálás legjobbjaival hoz össze az AME, amiért máig hálás vagyok. Nagyon fontos számomra, hogy társakra lelek, szakmai és emberi társakra, akikkel minden izgalmas kérdésben párbeszédet kezdeményezhetek.

Azt, hogy miért éppen a Tanoda kapta most a díjat, nem tudom, kaphatta volna sok más független iskola is, amelyek közel 25 éve teszik a dolgukat, vállalt küldetésüket, feladatukat. Nekünk ez a 26. tanévünk, néhány hete ünnepeltük a 25 és 2/3 éves születésnapunkat. Nagy és sikeres ünnepség volt, hónapok óta készültünk rá. Sok régi diák és kolléga eljött, rengeteg örömet kaptunk.

Amikor tavaly augusztus végén a gödi Duna-parton felmerült e nagyszabású ünnepség terve, én elég szkeptikus voltam. Persze, persze, a mi életünkben sokat jelent ez az elmúlt 25 év, de egy iskola életében mi ez? Semmi. Egy iskola, ha 200 vagy 250 éves, az már jelentős, az már méltó az ünneplésre. Aztán beláttam, hogy

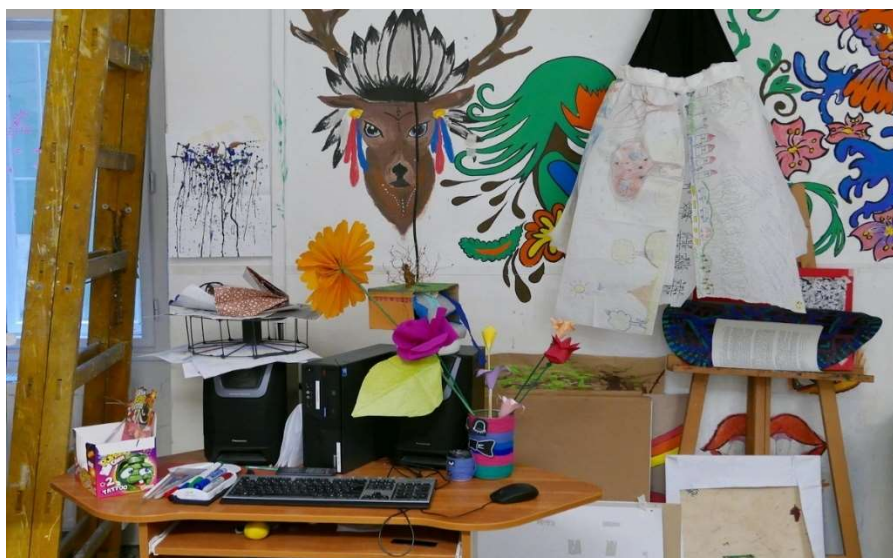
mégiscsak nagy dolog ez a 25 év. Szinte csoda, hogy még működik az iskolánk. Az elmúlt években sokszor mondtuk, ha kérdezték, hogy vagyunk: "Ez az év még lemegy, aztán nem tudjuk mi lesz." És még mindig itt vagyunk. Mert mindig lettek végül pályázatok, voltak nyertesek is, és általuk eddig még finanszírozni tudtuk azokat a feladatokat, amikre az állami pénz nem elég. Most nincs. Nincs nyert pályázatunk, de ami aggasztóbb, kiírva sincs, amit egyáltalán beadhatnánk. Most először, ebben a tanévben a Belvárosi Tanoda kizárólag állami támogatásból létezik. Mivel nálunk nincs tandíj, nagy kérdés, mivel pótoljuk az elkövetkező évben, években a különbséget. Ebben a helyzetben, ilyen körülmények között különösen tiszteletre méltó kollégáim munkája, akik minden nehézség, kilátástalanság ellenére ugyanolyan szakmai színvonalon végzik munkájukat, mint az elmúlt években mindig. Elszántan és lelkesen keressük együtt a megoldást, a kiutat, s közben a folyamatosan alakuló igényekhez, kihívásokhoz alakítjuk az iskolát. Munkatársaimmal időről időre - ha nem is alapítási, de - alakítási lázba kerülünk, amikor újra és újra átgondoljuk, milyen is egy korszerű iskola, amely valódi, használható tudást ad a fiataloknak.

Azt gondolom, hogy ezért a munkáért, ezért a kitartásért mégiscsak megérdemeljük most a Várhegyi-díjat.

Köszönöm munkatársaimnak, és köszönöm a Várhegyi György Alapítvány kuratóriumának.

Szebényi Csilla

2016. május

2017

Szent Márton Caritas Alapítvány alsószentmártoni valamint a Számá dá Noj (Vigyázz ránc) Alapítvány gilvánfai tanodája

Alapítványi és Magániskolák Egyesületének
Várhegyi György Alapítványa ■ Alapítás éve: 2000

MEGHÍVÓ

AZ ALAPÍTVÁNYI ÉS MAGÁNISKOLÁK EGYESÜLETÉNEK
VÁRHEGYI GYÖRGY ALAPÍTVÁNYA
MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES HOZZÁTARTOZÓIT, BARÁTAIT
A 16. VÁRHEGYI GYÖRGY DÍJ ÜNNEPÉLYES ÁTADÁSÁRA.

EBBEN AZ ÉVBEN A

Szent Márton Caritas Alapítvány alsószentmártoni valamint a Számá dá Noj
(Vigyázz ránk) Alapítvány gilvánfai tanodája

ÉRDEMELTE KI A DÍJAT A KURATÓRIUM EGYBEHANGZÓ DÖNTÉSE
ALAPJÁN.

A DÍJÁTADÓRA SZERETETTEL VÁRUNK MINDEN AME TAGOT, AZ ÖSSZES
VÁRHEGYI DÍJAST, FELTERJESZTETTET ÉS CSALÁDTAGOT, ISMERŐST ÉS
BARÁTOT

CÍM:

7826 ALSÓSZENTMÁRTON, ALKOTMÁNY U. 9.

IDŐPONT:

2017. MÁJUS 6. 12 ÓRA

Budapest, 1035 Budapest, Szentendrei út 9. Telefon/Fax: 1-439-1414
e-mail: ame@maganiskolak.hu internet: www.maganiskolak.hu

Két mondat és két erős élmény köt Alsószentmártonhoz és Gilvánfához, mindegyik hosszú évek óta kísér

- Többen kérdezték Lankó Józsefet, közöttük Somos László kaposfői plébános és az arnói Márta nővér is -, mi a cigánypasztoráció lényege. Lankó József válasza így szólt:

” Legyél minél többet a cigányok között, és ha nagy, irgalmas szíved van, akkor tudni fogod, mit tegyél; ha nincs, akkor bármit mondok – hiábavaló.”

Ebből a szemléletből, a cigányokkal való együttélésből született az alsószentmártoni óvoda, a mánfai Collegium Martineum, ebből születtek a kórósi, adorjánosi, magyarmecskei, gilvánfai tanodák, az oldi, nagyfalui családi napközik.

- Budán élő huszonéves lányokkal, tanítójelöltekkel próbáltam érzékeltetni, hogy cigányellenességük mentális betegség, ha önismeretre akarnak szert tenni – ami pályájukhoz úgyszólván nélkülözhetetlen – meg kell keresniük a módját, hogyan szabaduljanak meg tőle. Ekkor találtam rá a Nyitott Ház egyik szociális munkásának - tapasztalatait összegző mondatára:

„Utálsz a cigányokat? Menj el Gilvánfára – meggyógyulsz!”

- Az élmények egyike: egy Mátfán nevelődött fiú érzékeltetni akarta azt a hatást, amelyet tanára, Heindl Péter gyakorolt rá, és ez a kép jelent meg előtte: „H. P. egy követ dobott a folyóba, a kő hullámot vetett, én pedig **most is ezen a hullámon szörfölök**”.
- A számomra legerősebb élmény legalább két évtizeddel ezelőtt, az ELTE Tanítóképző karán keletkezett. Kovalcsik Katalin és Csongor Anna roma speciálkollégiumot vezetett mintegy húsz tanítójelöltnek, akik lelkesen jártak az órákra, érdemben vizsgáztak, ám közülük néhányan azt kérték, ne írjuk be az indexükbe, hogy ilyen kollégiumot végeztek, hiszen akkor nagyobb az esély arra, hogy cigány osztályokba helyezik őket tanítónak. – Át szerettük volna törni ezt a falat, amely a kurzus után is fenn maradt bennük, töprengtünk, hogyan is lehetne. Kovalcsik Kati ötlete volt, hívjuk meg - akkor már nemcsak a speciálkollégistákhoz, hanem nagyobb körbe - Lankó József plébánost. –

Kora délután volt, a hallgatókkal egy közel száz fős teremmet töltöttünk meg, amikor megékezett farmerban, hosszú hajjal az alsószentmártoni plébános, és mesélni kezdett. A számomra legerősebb történet egy kislányról szólt,

akit az anyja nem akart megszülni, majd megszülte, de nem vette magához, a plébános pedig elhozta a kislányt kórházból, és a gyerek a plébánián nevelődött fel. – **Ha irgalmas nagy szíved van, tudni fogod, mit tegyél.**

Mindennek a légkörét, a hely szellemét, a genius loci-t, az innen kisugárzó szellemet szerettem volna érzékelni. Gondolatban ott leszek, remélem, még a valóságban is.

Kereszty Zsuzsa

Forrás:

Rashajok, papok, szerzetesek, istenes emberek a cigányok között (Kereszty Zs. szerk.) JTMR, 2014

A Várhegyi Díj első tíz éve (Bak Zsófia szerk.) AME 2012

Bicskei Zsüliett tanodás emlékei

Elhangzott a díjátadón Gilvánfán, 2016 májusában

Sok szeretettel köszöntök mindenkit! Bicskei Zsüliet vagyok, első éves hallgató a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskolán. Nagy öröm, hogy itt lehetek a mai napon és megoszthatom a Tanodával kapcsolatos tapasztalataimat és élményeimet!

A Tanodával gimnazista koromban ismerkedtem meg. Segítségre volt szükségem ahhoz, hogy az iskolai feladatokat el tudjam végezni. Ezt a tanulási segítséget az akkori mentoromtól meg is kaptam, de rájöttem, hogy tanodásnak lenni többet jelent ennél. Érdekes módon itt nemcsak tanulásban segítettek, hanem például a kézügyességem is fejlődhetett a kézműves foglalkozásokon. Emlékszem egy kézműves foglalkozást követő napra, mikor ott ültem az iskolapadban. Épp kicsöngettek, amikor a barátaim odajöttek hozzám, és megjegyezték, milyen egyedi bőr karkötőm van. Elmosolyodva megköszöntem majd elmeséltem nekik, hogy ezt a tanodában készítettem. Viccelődve mondták, hogy tudnak nekem egy gyors módszert arra, hogy meggazdagodjak: Készítsek rengeteg ilyen karkötőt a Tanoda kézműves foglalkozásán majd jó pénzért adjam el. Sokat nevettünk ezen az ötleten. Ők is szívesen részt vettek volna ilyen foglalkozásokon. Sajnos nem helybeliek voltak és az utazás miatt ez nem volt megoldható. Ekkor jöttem rá, milyen szerencsés vagyok, hogy nekem itthon van erre lehetőségem.

Aznap jöttem rá arra is, hogy a kézügyességemen finoman szólva van mit csiszolni. Nem rajongok a kézműves dolgokért, de a tanodai pedagógusok mellett szerettem részt venni az ilyen programokon. Kézműves dolgokban nem vagyok igazán ügyes, de ők ezt sosem éreztették velem. Mellettük senki sem érezheti magát ügyetlennek, és könnyű elkészíteni még egy nagyon bonyolult díszet is. Türelmesek és empátikusak az ilyen alkalmakon.

Emellett a tanodában sportolásra is van lehetőség. A nagyteremben és az udvaron sokféle sportjátékot ki lehet próbálni. A fiúk rendszeres fociedzésen és meccseken vehetnek részt, a lányok pedig a táncban próbálhatják ki magukat. A húgom is tagja a tánccsoportnak, mi több ő is a mai napi fellépők között van.

Visszatekintve az elmúlt néhány évre bátran kijelenthetem, hogy a legelső tanodával kapcsolatos meghatározó élményemet egy kórházban szereztem. Egy kis időre be kellett feküdnöm megfigyelésre. Én akkoriban friss, új tanodásnak

számítottam. Nem olyan rég iratkozhattam be. Aznap én nem vártam látogatókat, nem számítottam arra, hogy valaki majd bejön hozzám. Emlékszem ott feküdtem az ágyamban, olvasgattam. Éhes voltam, vártam az ebédet és számolgattam a percek, hogy mikor mehetek végre haza. És hirtelen, váratlanul megjelent két tanodai alkalmazott mosollyal az arcán. Hoztak egy-egy széket, leültek mellém és beszélgettünk egy keveset. Mielőtt elmentek, letettek az asztalra nekem mézeskalácsot, amit egy nappal korábban a többi tanodással együtt sütöttek. Nem jeleztem nekik, hogy kórházban vagyok, és mégis ott voltak mellettem a kórteremben, velem beszélgettek. Azt éreztették velem, hogy számíthatok rájuk és őket érdekli, mi történik az életemben. A mézes kalács amellett, hogy finom volt, számomra azt jelképezte, hogy az egész Tanoda visszavár. Nemcsak a tanárok, hanem a többi diák is, hogy egy kellemes és izgalmas csocsó meccset lejátszhassunk újra. Ez volt az első meghatározó élményem.

Az elején nagyon furcsa volt számomra, hogy azokat az embereket, akikkel nap mint nap tanultam, a saját otthonomban is látom. Emlékszem, volt olyan, hogy nem mentem be a Tanodába, mert aznap filmvetítés volt, és olyan filmet vetítettek, ami számomra nem volt szimpatikus. A film végeztével ugyanaz a két tanodás tanár, akikkel a kórházban is találkoztam, eljöttek hozzám. Eljöttek a saját otthonomba, és megkérdezték milyen tanulnivalóm van, és miben tudnak segíteni. Az itt dolgozókon sose látom azt, hogy az órát lesve, már tűkön ülve várják, mikor jár már le végre az a nyamvadt munkaidő. Nem! Lehet rajtuk látni, hogy szívvel-lélekkel csinálják ezt. Szeretik a munkájukat és élvezik, amit csinálnak.

Mikor gimnazista lettem, szükség lett egy kollégiumra a gyatra tömegközlekedés miatt. A szüleim a kollégiumot nem tudták nekem finanszírozni. A tanodára ekkor is számíthattam. A Tiszi ösztöndíjjal támogatja azokat a tanulókat, akik a zárt közösségből kimerészkednek. Azokat, akik vágynak arra, hogy kilépjenek a faluból és tanuljanak. Ez az ösztöndíj lehetővé tette, hogy a szüleimnek ne kelljen aggódnia kollégiumi díj miatt. Hatalmas tehertől szabadították meg ezzel a szüleimet. Sok korombeli fiatalnak a tanoda és a Tiszi nélkül esélye sem lenne kitörni azokból a

körülményekből, amikbe beleszületett. A szülők érzelmi támogatással tudnak a gyerekek mögé állni, és ez nagyon fontos. Anyagilag viszont nem tudják támogatni gyermekeiket. Sok fiatal elhanyagolja a tanulmányait, mivel tudják, hogy ezzel csak gondot zúdítanak a szüleikre. Inkább gyors anyagi források után néznek. Elmennek napszámba, címerezni vagy szőlőbe kacsolni, hogy a családjuknak segíteni tudjanak.

Az érettségi után sem ért véget a kapcsolatom a tanodával. A főiskolán is szükség volt kollégiumra ugyanúgy a tömegközlekedésnek köszönhetően. A kollégium viszont előleget kért. A szüleim sajnos ezt nem tudták finanszírozni. Amikor az egyik tanárom ezt megtudta, felhívott és felajánlotta, hogy ő kifizeti ezt nekem. Még csak kérnem sem kellett. Elmondhatatlanul kellemes élmény volt ez számomra. Nagyon kedves gesztus volt ez tőle. Érezni lehetett a szeretetet. Ezt nagyon kevés ember tette volna meg. Egy rokonért, testvérért még csak megteszi az ember, na de egy cigánylányért, aki még csak nem is rokon, nem is a lánya! Szeretem a tanodában, hogy az itt dolgozók sose néztek le a bőrszínem vagy az etnikai hovatartozásom miatt. Sosem általánosítottak. Nem mondták azt soha sem, hogy kis cigány, belőle úgy sem lesz semmi. Örüljön, ha közmunkás lesz. Nem! A tanoda hitt bennem akkor, amikor még én sem hittem magamban. Hitt abban, hogy én is elérhetek valamit, hitt abban, hogy én is lehetek valaki a bőrszínemtől és etnikai hovatartozásomtól teljesen független.

A hitüket még akkor sem veszítették el, amikor kiderült, hogy matematikából szükség van egy „engem kezeljenek másképp” típusú papírra. Kiharcolták sok nehézség árán ezt a papírt miközben folyamatosan bátorítottak és biztattak. Hosszú és nehézkes procedúra volt. Én már azért is díjat adtam volna. Kevesen vágtak volna bele egy ilyen nehézkes és bonyolult folyamatba pláne egy cigánylány kedvéért, hiszen bármikor megunhatja, és otthagyni az iskolát. Egyszerűen nem éri meg. A tanoda azonban teljesen másképp gondolkodott, és amikor a legnagyobb szükségem volt arra matekos papírra megszerezték nekem. Ha akkor ők ezt nem teszik meg, most valószínű nem állhatnék itt. Kibuktam volna a gimnáziumból. Nagyon hálás vagyok a tanodának, hogy akkor hitt bennem és nem hagyta, hogy beérjem a nyolc általános végzettséggel.

Miután nagy nehezen meglett a felmentésem matematikából, az önbecsülésem kicsit alábbhagyott. Úgy éreztem, hogy én emiatt kevesebbet érek, de jött a tanoda és elkergette ezeket a gondolatokat. Azt éreztették velem, hogy értékes vagyok. Segítették megtalálni az utamat.

Mindig vágytam arra, hogy hasznos legyek az embertársaimnak, de nem mertem belevágni. Nem tudtam, hogyan lehetséges ez. Láttam, hogy itt a faluban Tiszi jóvoltából az idősek meleg ételt kapnak. Én is segíteni akartam és hasznos lenni csak úgy, mint ő. A tanoda arra biztatott, hogy merjek nagyot álmodni, merjek belevágni az ismeretlenbe. Hálás vagyok, amiért ezt az ismeretlent nem kellett egyedül megismernem. Nem kellett egyedül helytállnom, mert segítettek a hátrányokat leküzdeni.

Az érettségihez elengedhetetlen volt egy választott tantárgy. Ez az én esetemben az olasz volt. A tanoda felajánlotta, hogy az egyik mentor segít felkészülni. Este nyolc után bejött hozzám a kollégiumba és együtt odasóztunk, miután ő előtte már nyolc órát már ledolgozott a tanodában és mehetett volna haza a családjához. Volt olyan, hogy hétvégén is találkoztunk. Közös tanultunk hétvégén is. A tanodai dolgozók, ha kell, a szabadidejükben is segítenek. Ez nem egy olyan kapcsolat, ami hétfőtől-péntekig tart.

A Tanoda többről szól, mint tanulás! Velük jutottam el először a Balatonra egy biciklistábor keretein keresztül. Körbeticiklizhettem az egész Balatont. Életemben akkor voltam először a Balatonon. Sose gondoltam, hogy egyszer a tanáromat a saját otthonában megtréfálhatom. Az itt dolgozók egyik hétvégén szerveztek nekünk egy lányos estét, egy pizsama partyt az egyikük lakásán. Akkor aludtam legelőször Pécsen. Sétáltunk a városban, este filmet néztünk. Az idő nem volt hozzánk kegyes, mert esett az eső, de ez minket nem akadályozott meg abban, hogy beleugorjunk az összes szökőkútba, ami csak az utunkba került. Az egész éjszakát átbeszéltük. Először az volt a terv, hogy a tanárainkat kenjük össze fogkrémmel, de nem mertük megtenni. Az ajtó kilincs és a WC ülőke viszont nem menekült. Így utólag is elnézést kérek ezért!

A tanoda nélkül nem tudtam volna elvégezni a gimnáziumot, a főiskola pedig egy lehetetlen, szép álmom maradt volna. Nagyon hálás vagyok a tanodának

mindenért és annak a kedves embernek, aki mindezt létrehozta! Szerintem mindenki tudja, kire gondolok. Hatalmas áldás volt számomra a tanoda. Köszönöm!

2018

Közgazdasági Politechnikum Alternatív Gimnázium

Alapítványi és Magániskolák Egyesületének
Várhegyi György Alapítványa ■ Alapítás éve: 2000

MEGHÍVÓ

AZ ALAPÍTVÁNYI ÉS MAGÁNISKOLÁK EGYESÜLETÉNEK

VÁRHEGYI GYÖRGY ALAPÍTVÁNYA

MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES HOZZÁTARTOZÓIT, BARÁTAIT

A 17. VÁRHEGYI GYÖRGY DÍJ ÜNNEPÉLYES ÁTADÁSÁRA.

AZ ÜNNEPSÉG A MÚLT ÉVIHEZ HASONLÓAN AZ ISKOLÁRÓL SZÓL MAJD,
HISZEN A DÍJ TÖRTÉNETÉBEN A MÁSODIK ÉVTIZEDÉNEK EZ A CÉLKITŰZÉSE.

EBBEN AZ ÉVBEN A

KÖZGAZDASÁGI POLITECHNIKUM ALTERNATÍV GIMNÁZIUM

ÉRDEMELTE KI A DÍJAT - A FELTERJESZTÉS NYOMÁN - A KURATÓRIUM EGYBEHANGZÓ
DÖNTÉSE ALAPJÁN.

MINDEN KEDVES MEGHÍVOTTAT: EGYESÜLETI TAGOT, VÁRHEGYI DÍJAST,
FELTERJESZTETTET ÉS CSALÁDTAGOT, ISMERŐST, BARÁTOT NAGY SZERETETTEL VÁRUNK.

Cím:

1096, BUDAPEST, VENDEL U. 3.

Időpont:

2018. JÚNIUS 1. 11 ÓRA

Budapest, 1035 Budapest, Szentendrei út 9. Telefon/Fax: 1-439-1414
e-mail: ame@maganiskolak.hu internet: www.maganiskolak.hu

„Ez olyan, mint egy iskola, csak jobb”

Gallai Zsófia, Jakab Judit:

Soha pontosabb meghatározást, mint a mondat első fele, a második megállapításnak meg folyamatosan szeretne megfelelni a Politechnikum. Igen, ez is egy iskola, itt is becsöngetnek reggelente, órák követik egymást, a tanárok dolgozatokat íratnak, osztályoznak, a középiskolai tanulmányok végén érettségi vizsgát kell tenni. Van gólyabál, szalagavató, ballagás stb.

Az egész valahogy mégis más. Végére is micsoda dolog az, hogy az osztályoknak neve van, hogy az első Á osztályban érettségizni lehet, hogy itt nem érik be egy osztályfőnökkel, hogy kit tegezve, kit magázva, de keresztnévükön szólítják egymást az iskolapolgárok, hogy a folyosók bizonyos szegleteiben rongyszőnyegeken, párnákon ücsörögnek a diákok, hogy mindig van papír a vécében...

Az alapítók (9 tanár) célja egyrészt az volt, hogy a Politechnikum gimnáziumi érettségit adjon tanítványai kezébe, és a képzési idő alatt korszerű, alkalmazható tudással vértessze föl őket; másrészt olyan iskolát kívántak létrehozni, amelynek padjait maguk is szívesen koptatták volna. Az egyik alapelv az volt tehát, hogy a tanórákon félelem és szorongás nélkül lehessen részt venni.

Az érdemjegyek mellett kezdettől fogva jelen volt a tanári szöveges értékelés. Az *Értékelő* nevű kapcsos könyvben valamennyi tanulónak A/5-ös oldalakon foglalják össze a pedagógusok, hogyan látják a diák negyed- illetve félévi teljesítményét. Az értékelés címzettje a tanuló, őt szólítják meg a tanárok, de a szülőnek alá kell írnia az összesítőt, így tulajdonképpen a családokkal folyik a kommunikáció.

Essék szó még az iskola működését szolgáló demokratikus intézmény-rendszerről! 1991-ben Horn Gábor, az iskola pedagógiai vezetője irányította a Huhogás munkáját, amelynek minden munkatárs (azaz mindenki) tagja volt. Valamennyi, az iskola egészét érintő döntést ez a testület hozta közösen. Ez a szisztéma fokozatosan alakult át, létrejött egy sor funkció, kialakult a helyi hierarchia, a Huhogás már nem mindenben illetékes, de a stratégiai kérdések mindenkor ott dőlnek el.

Tehát a Politechnikum élén mindig a pedagógiai vezető állt, az ő tiszte és felelőssége felelt meg nagyjában és egészében a hagyományos iskolaigazgatói pozíciónak

Biztosan ezer dologról nem esett szó, ami még hozzátartozik az iskolához, de egy rövid összefoglalóba ennyi fér bele. A honlapon számos részletről bővebben lehet még olvasni, hivatalos és személyes hangú dokumentumok állnak az olvasó rendelkezésére, amelyek segítségével mindenkiben teljesebb kép alakulhat ki a Közgazdasági Politechnikumról.

Ahogy a Belvárosi Tanoda Várhegyi Díjának átadásakor, most is magukhoz az iskolapolgárokhoz, volt iskolapolgárokhoz fordultam segítségért, hiszen ki tudná jobban megfogalmazni, mi is a Poli, mint ők.

Miben különbözik a Politechnikum más iskoláktól?

A Poli tulajdonképpen majdnem mindenben különbözik egy átlagos középiskolától. Baromira más légkörében.

Nekem a legfontosabb az volt, amikor felvételiztem, hogy a Politechnikum az életre próbál nevelni.

Nem csak a tananyag az, amit fontosnak tartanak itt. Tehát nem csak az, amit megtanulhatunk, hanem egy csomó más dolgot látunk, és tapasztalunk, és van kedvünk reggel bejönni az iskolába emiatt.

Nyolc évig jártam egy suliba a Poli előtt. Általános iskolába, ahol a nyolcévnyi szorongásomat próbálták fenntartani, és az nagy különbség, hogy itt, ha nem is szüntették meg ezt az élményt, erőteljesen csökkentették.

Szerintem egy toleráns iskola, befogadó iskola.

Személyesebb a kapcsolat a tanárok és a diákok között, ami nekem nagyon jó volt. Én, amikor ide jelentkeztem, a legjobban az tetszett meg, hogy egyrészt egészen szabadon a diákok dönthetnek arról, hogy merre akarnak menni, de azért van egy tisztességes kontroll.

Ez az iskola nagyon szabad. Megtanít élni a jogaiddal, és megtanítja a kötelességeket is, tehát hogy a jogok és a kötelességek együtt járnak. Az biztos, hogy nem volt szokványos iskola ez a Politechnikum, amikor én jártam ide, merthogy

innen az emberek nem mentek haza a tanítás után. Én esténként 7-8 óra előtt nem nagyon értem haza. Itt tanultam, itt voltam estig.

Azt szoktuk mondani: Ez olyan, mint egy iskola, csak jobb.

Mi itt a 6 év alatt, az osztálytársaimmal kipróbálhattunk egy csomó mindent, amit a Poli után is csinálunk.

Mit nyújtott neked a Politechnikum?

Diákként elő sorban nyugalmat. Abból az úzött és túlhajszott és félelmetes világból, ami a másik, élistálló jellegű iskolát jelentette bekerülni egy otthonos, befogadó, odafigyelő közösségbe.

Olyan példaképeket, olyan, teljesen váratlan szituációkban hátulról feltörő anno tanároktól kapott mondatokat, amiket – azt gondolom -, hogy az iskoláim során, a munkám során, a családommal kapcsolatos dolgokban, tehát mindenféle téren tudok használni.

Annyi mindenben próbálhattad ki magad itt, a Politechnikumban, kezdve a video stúdiótól a színjátszáson át a sportrendezvények megszervezéséig, az újságírásig, a különböző saját rendezésű dolgokig, kiállításszervezésig. Annyi minden van, amit itt, a Politechnikumban megtanulhatsz, vagy kipróbálhatsz, hogy mindegy, hogy hova mész, ezt, ha bárhol elkezded, nem lesznek szinte versenytársaid.

Az emberekkel való kommunikációban sokat fejlődtem.

Itt meg lehetett tanulni azt, hogy milyen az, amikor valaki szívvel-lélekkel dolgozik valamiért.

Itt a Poliban könnyen meg lehet nyílni, és nagyon sok barátot lehet szeretni, mert általában mindenki nyitott a másakra.

Azok a játékok, az az attitűd, amivel a tanárok ezt az iskolát vezették, egyfajta önismeretet ad a diáknak.

Fantasztikus tanárokat kaptam az intézménytől!

Megtanított arra, hogy a döntéseknek következménye van. És a legfontosabb az, hogy megtanultam tanulni.

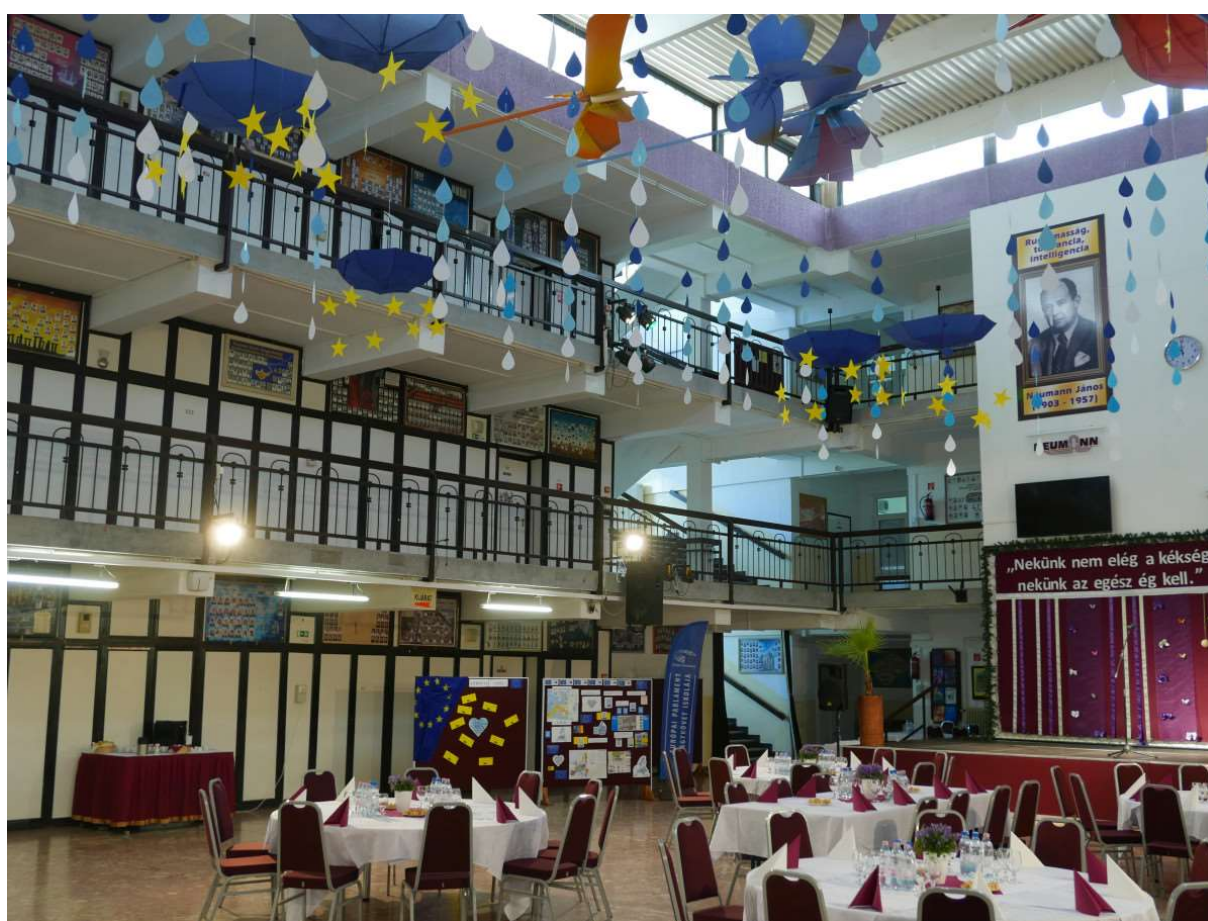
Mindenkiből próbálják ezt kihozni, ami már eleve benne van, csak máshol esetleg problémaként tekintenek rá.

*Laudáció a Közgazdasági Politechnikum Várhegyi György Díjának átadása
alkalmából*

Gyűjtötte és elmondta a díjátadón: Bak Zsófia, 2018. május 31-én.

2019

NEUMANN JÁNOS GIMNÁZIUM, SZAKGIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM

Alapítványi és Magániskolák Egyesületének
Várhegyi György Alapítványa ■ Alapítás éve: 2000

MEGHÍVÓ

AZ ALAPÍTVÁNYI ÉS MAGÁNISKOLÁK EGYESÜLETÉNEK

VÁRHEGYI GYÖRGY ALAPÍTVÁNYA

**MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES HOZZÁTARTOZÓIT, BARÁTAIT
A 18. VÁRHEGYI GYÖRGY DÍJ ÜNNEPÉLYES ÁTADÁSÁRA.**

**AZ ÜNNEPSÉG AZ ISKOLÁRÓL SZÓL,
MIVEL A DÍJ TÖRTÉNETÉNEK MÁSODIK ÉVTIZEDE
EZT A CÉLT TÚZTE KI MAGA ELÉ**

**AZ IDEI ÉVBEN A
NEUMANN JÁNOS GIMNÁZIUM,
SZAKGIMNÁZIUM ÉS KOLLÉGIUM**

ÉRDEMELTE KI A DÍJAT A KURATÓRIUM DÖNTÉSE ÉRTELMÉBEN.

**SZERETETTEL LÁTJUK AZ ÜNNEPSÉGRE AZ EGYESÜLETI TAGOKAT, A
VÁRHEGYI DÍJASOKAT, FELTERJESZTETTEKET ÉS CSALÁDTAGJAIKAT,
ISMERŐST, BARÁTOT.**

CÍM:

3300 EGER, RÁKÓCZI ÚT 48.

IDŐPONT:

2019. MÁJUS 11. 11 ÓRA

Budapest, 1035 Budapest, Szentendrei út 9. Telefon/Fax: 1-439-1414
e-mail: ame@maganiskolak.hu internet: www.maganiskolak.hu

**Dr. Sipos Mihálynak,
az egri Neumann János Középiskola és Kollégium Igazgatójának**

Tisztelt Igazgató Úr, kedves Sipos Mihály!

Holnap délelőtt az Alternatív és Magániskolák Egyesülete Várhegyi György Díjának kuratóriuma a Várhegyi Család képviselőinek jelenlétében átadja az Iskola Tantestületének a Várhegyi György Díjat.

Olvasom az Iskola honlapját, portálját, próbálom érzékelni, befogadni azt, amit az iskola tantestülete az Ön vezetésével több, mint 30 év alatt teremtett. Felidézem a laudációt, amelyet 2002-ben az iskolát fenntartó Alapítvány egyik kurátora Igazgató Úr díjának átadásakor mondott; nézem, hallgatom a németül vitázó, tehetségfüzeteiket átvevő, holland, német, francia társ-intézményekkel közös projektekben résztvevő, a végzősök bálján táncoló diákokat, olvasom a különböző versenyeken nyertesek névsorát – és nyilvánvalóvá válik számomra: egy életmű kiteljesedését látom

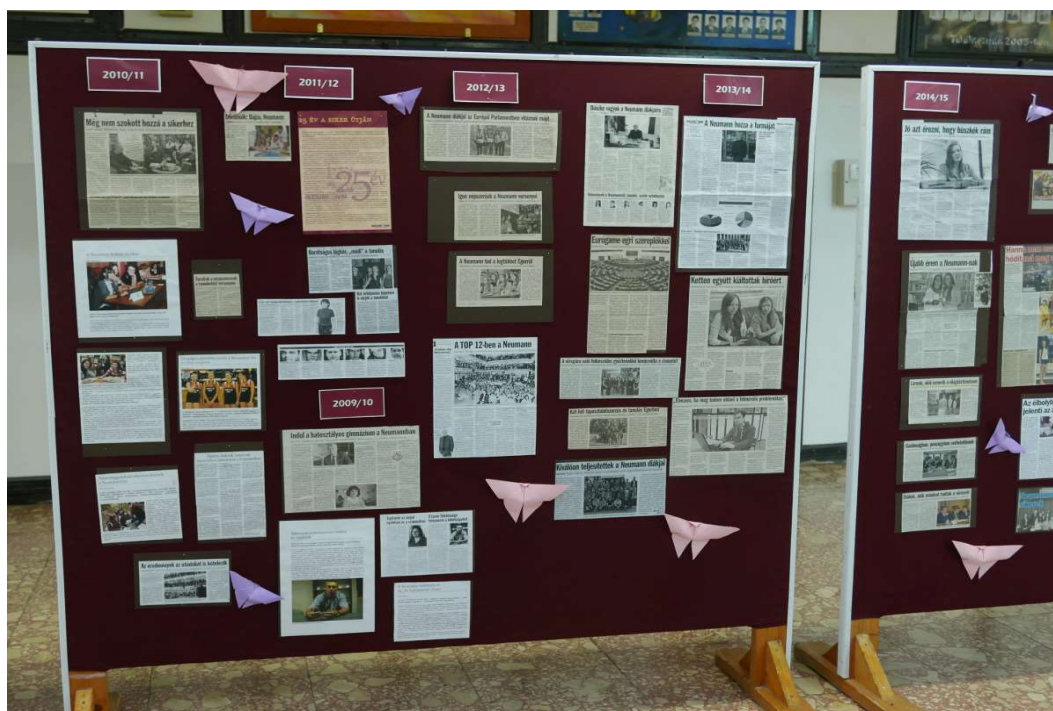
Az 1987 augusztusa és 2019 májusa között az Ön vezetésével itt dolgozó tanárok és diákok életművét, amelynek legfőbb értéke éppen az, hogy abban segítik gyerekeket, hogy saját legjobb lehetőségeiket kibontsák.

Milyen nagy dolog lenne éppen ezt az iskolapéldát, az iskola évtizedeken keresztül folyó innovatív létét a hazai szakképzés számára felmutatni! A Várhegyi-Díj célja a jelenlegi és egykori tantestület munkájának az elismerésén túl éppen ez: rávilágítani az olyan iskolázási gyakorlatra, amelyet Önök megteremtettek.

Szívből gratulálok a díjhoz, sajnálom, hogy nincs módom arra, hogy ezt személyesen tegyem, az átadásnál gondolatban leszek jelen.

20119. május 10-én

Kereszty Zsuzsa
korábbi kuratóriumi elnök

Kedves Tantestület, kedves Vendégek, kedves Diákok!

Amikor 1987 szeptemberében elindult itt a képzés, egy kis iskola volt, alig több mint háromszáz tanulóval, mintegy húsz tanárral, és mindenki úgy érezte, a világvégén, egy lakótelep közepén. Az elmúlt 32 év mindent megváltoztatott.

Az iskola naggyá nőtte ki magát: több, mint ezer tanulóval, száz tanárral a város egyik legnagyobb létszámú középfokú oktatási intézménye lett. De nem a mennyiségi fejlődés elsősorban a legfontosabb: az intézményben az állandóságot az állandó változás, a jobb keresése, az oktatás folytonos és folyamatos megújítása adja. Így váltunk kísérletező, állandó útkereső iskolaként stabil ponttá: az igényes oktatás, a minőségre való törekvés színhelyévé és színterévé, városunk elismert iskolájává. Megváltozott perifériális helyzetünk is. Nemcsak azért, mert mára az intézmény házai "behálózák" a várost, öt helyen folyik immár a munka, hanem főleg azért, mert hírünk a centrumba vitt. A Neumann a középiskolai oktatás központi helyévé vált a városban, számolni kell vele.

32 év az ember életében is nagy idő, szinte egy emberöltő. Ma már olyanok járnak az iskolába, akik az alapításkor még meg sem születtek. Számukra az alapítás tényei "történelmi" események. Az alapítók számára, vagy azoknak, akik az első évektől kezdve itt voltak, életük egy részét, jelentős részét jelenti. Számukra ez, ami létrejött egy életmű lehet. Életműve az iskola vezetőjének, aki nyugtalan szellemével nem engedi megállni a fejlődést, életműve az itt dolgozóknak, akik mintegy testet adnak, tevékenységükkel, oktató-nevelő munkájukkal törekvéseinek. De életműve az itt tanuló, állandóan változó ifjúságnak is, akikben újra és újra megtestesül a szellem, az a neumannos szellem, amely bár nehezen megfogható, de mégis jól felismerhető mindenkiben, aki néhány évet eltöltött a lila falak között.

1993-ban Sipos Mihály kezdeményezésére, irányításával a Neumann János Közgazdasági Szakközépiskola és Gimnázium alapítványi iskolává vált. Ez a forma még tovább növelte az iskola elismertségét helyi, megyei és országos viszonylatban. Hamarosan, köszönhetően az elkötelezett és energikus munkának, a Neumann a régió egyik legjobb iskolájává vált.

A 32 éves iskola a felvételi és a verseny-eredmények alapján az országos listán tartósan előkelő helyet foglal el a középiskolák között, ezzel Eger város hírnevét is öregbítve.

Az iskola széleskörű nemzetközi kapcsolatrendszerrel ápol. Rendszeres az esslingeni testvérvárosi látogatás, de a lippstadti diákcseré program, vagy egy-egy szélmalomharc Hollandiában, testvérkapcsolat a franciaországi partnerrel valamennyi diák épülésére szolgál.

Mi minden van még ebben az épületben?

ECDL vizsgaközpont

Akkreditált, kiváló tehetségpont

-Feladatuk a tehetségek felfedezése, tanácsadás, pályorientáció, a tehetséges fiatalok ellátása személyükre szabott tájékoztatásokkal. Intézményi, helyi és regionális tehetséggondozó kezdeményezések támogatása.

Európai Parlament Nagykövet iskolája

- A program célja az európai polgári ismeretek és az európai parlamenti demokrácia üzenetének megerősítése a fiatal korosztály körében. A 2016-17-es tanévben a Neumann 25 másik iskolával együtt elnyerte annak lehetőségét, hogy az EP Nagykövet iskolája lehessen.

NIVÁK

- Ifjúsági Vállalkozói Központ és Oktatási Centrumot (NIVÁK), azzal a céllal, hogy Egerben és annak vonzáskörzetében a vállalkozói kultúra terjesztésének és fejlesztésének egyik központjává váljon.

Mind e tevékenységek mellett jut arra is figyelem, hogy az iskola, akár a tanulók, a pedagógusok, vagy az iskolavezetők nyilvános megjelenéseik alkalmával hangsúlyozzák a nem állami, nem önkormányzati és nem egyházi jellegüket, és azt, hogy a Neumann tagja, zászlós hajója az Alapítványi és Magániskolák Egyesületének, hitet téve ezzel a tanulás és tanítás szabadsága melletti elkötelezettségének.

*Gyűjtötte és elmondta Bak Zsófia a Neumann Iskola díjátadóján
2019. május 11-én Egerben*

2020

Carl Rogers Személyközpontú Iskola és Óvoda

Alapítványi és Magániskolák Egyesületének
Várhegyi György Alapítványa ■ Alapítás éve: 2000

MEGHÍVÓ

AZ ALAPÍTVÁNYI ÉS MAGÁNISKOLÁK EGYESÜLETÉNEK

VÁRHEGYI GYÖRGY ALAPÍTVÁNYA

MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES HOZZÁTARTOZÓIT, BARÁTAIT
A 19. VÁRHEGYI GYÖRGY DÍJ ÜNNEPÉLYES ÁTADÁSÁRA.

AZ ÜNNEPSÉG A ROGERSRŐL SZÓL, MIVEL A DÍJ TÖRTÉNETÉNEK MÁSODIK
ÉVTIZEDE AZ ISKOLÁK ELISMERÉSÉT TŰZTE KI CÉLJÁUL

ENNEK ÉRTELMÉBEN EBBEN AZ ÉVBEN A

CARL ROGERS SZEMÉLYKÖZPONTÚ ÓVODA ÉS ISKOLA

ÉRDEMELTE KI A DÍJAT - A FELTERJESZTÉS NYOMÁN - A KURATÓRIUM
DÖNTÉSE ALAPJÁN.

SZERETETTEL LÁTJUK AZ ÜNNEPSÉGRE AZ AME TAGJAIT, AZ ÖSSZES
VÁRHEGYI DÍJAST, FELTERJESZTETTET, CSALÁDTAGOT, ISMERŐST,
BARÁTOT, VOLT ÉS JELENLEGI DIÁKOT, PEDAGÓGUST, EGYÉB SEGÍTŐT

CÍM:

1113 BUDAPEST, AGA UTCA 10.

IDŐPONT:

2020. SZEPTEMBER 4. 11 ÓRA

Klein Sándor:
*A Rogers Személyközpontú Iskola – 30 év
munkájának dicsérete*

Nem szeretném azt a hibát elkövetni, mint az ifjú Karinthy Frigyes, aki – az író egyik karcolata szerint –, hogy imponáljon egy csinos falusi kislánynak, városi fiú létére azt kezdte magyarázni neki, hogy mi a különbség a búza és az árpa közt. Kevésbé ismerem a Rogers Személyközpontú Iskola életét, ezért inkább annak a jelentőségét méltatom, hogy harminc éve van Magyarországon személyközpontú iskola. Az én érdemem ebben mindössze annyi, hogy 1985-ben egy véletlen találkozás során a Tanítóképző Főiskolán felhívtam Gádor Anna figyelmét egy lehetőségre: egy 1000 órás tréning elvégzésére (jórészt Franciaországban), amelyen megismerkedhet a Carl Rogers nevéhez fűződő személyközpontú megközelítéssel. A többi az ő érdeme: kellő előkészítés után 1990 szeptember elsején elindult az iskola (egy első osztállyal), amely azóta sok-sok gyerek számára nyújtott fejlesztő környezetet.

Alternatív pedagógiai irányzatok Magyarországon

Az 1990-es iskolaindítás „forradalmi tett” volt. Mindig voltak kiváló óvónők, tanítók, tanárok – de most valami új kereste a helyét: egy alapítványi iskola, amely Rogers szavait felvállalva hitt abban, hogy „az iskola igenis az izgalmas és értelmes tanulás színhelyévé vált. Olyan hely lehet, ahol kölcsönösen tanul egymástól tanár és diák. Csak éppen vállalnunk kell azt a kockázatot, hogy levessük a tanári maszkot és saját magunk legyünk.”

Amikor 2011-ben Soponyai Dóra kollégámmal „A tanulás szabadsága Magyarországon” címmel kötetbe gyűjtöttük „alternatív pedagógiai irányzatok, iskolák, tanárok, tantárgyak” leírásait, örömmel tapasztaltuk meg az 1990 óta eltelt két évtizedben megvalósult pedagógiai kezdeményezések sokszínűségét – és azóta újabb izgalmas lehetőségek váltak valósággá. Nagyon fontosnak tartom, hogy az Alapítványi és Magániskolák Egyesülete ilyen díjak átadásával elősegíti az összetartozás érzését.¹ Sajnos az éremnek másik oldala is van. 2006-ban az Országos Köznevelési Intézet kutatói így összegezték egy országos felmérés tapasztalatait: „A magyar iskolákban tanárközpontú pedagógia dívik... [az

¹ Az előadás a Várhegyi Díj átadása alkalmából készült.

iskolákban] gyakran sivár... személytelen a környezet... szinte mindenütt egyeduralkodó a frontális módszer... személyre szabott megoldások az elit iskolákban sem léteznek, a cél árulható módon a személyiség formálása, vagyis a tanulónak egy elvont elváráshoz való igazítása lépésről lépésre.” Újabb felmérések ismerete nélkül is az az érzésem, hogy az összkép nem sokat változott.

Hitelesség, elfogadás, megértés

A tanárokon múlik minden, és ezt Gábor Panni tudta a kezdetektől fogva. Ha a tanár őszinte, elfogadó és megértő – ha képes arra, hogy kilépjen a tanárszerepből és közeli, emberi kapcsolatot teremtsen a gyerekekkel –, akkor a gyerekek megtanulnak hinni önmagukban, nem félni attól, hogy a tudás új, ismeretlen területeit fedezzék fel. Rogers egyik tanítványa ezt így fejezte ki: „Azt remélem, hogy a tanárok képesek lesznek felszabadítani önmagukat annyira, hogy tükörré váljanak tanulóik számára, amelyben a tanulók megláthatják valódi emberségük szépségét.” Majd Rogers egy ismert hasonlatát idézte: Amikor a naplementét nézzük, nem mondunk olyasmit, hogy „ide a felhők tetejére egy kicsit több narancssárgára lenne szükség, oda a jobbszélre meg valamivel több rózsaszín kellene”. Hagyjuk, hogy olyan legyen, amilyen – és ez a naplementék egyik titka: mind különböző.

„Hagyjuk, hogy olyanok legyenek, amilyenek valójában” – ez Rogers személyközpontú megközelítésének egyik alaptétele. De érdemes hozzátenni, hogy belőlük lesznek a jövő emberei. Rogers szavaival: „Ebben a világban, melyben soha nem látott gyorsasággal fejlődik a technika, elengedhetetlenül szükség van az ilyen emberek változásra nyitott képességeire és személyiségére és ebben az álságos, hamis világba, különleges értéket képvisel a becsületességük, őszinteségük, szilárd jellemük.”

Elméleti alapok

Ha jól látom, akkor a Rogers iskola megértette a *tanulóközpontú* tanítás/tanulás lényegét és igyekszik megvalósítani azt, ami széleskörű kutatások fényében is a „legjobb gyakorlat”-nak tűnik: tanulóközpontú (szemben a tananyagközpontú „hagyományos” megközelítéssel), az önirányításra épít (a tanári irányítással szemben), gyerekközpontú (a tanárközpontú iskolai gyakorlattal szemben), folyamatközpontú (azaz a „hogyan”-ra koncentrálni a „mit” kérdését központba helyező tartalomközpontú gondolkodással szemben), a kutatást, felfedezést előbbre helyezi a tudásnál, a gondolkozást a memorizálásnál stb.

Külön kiemelem azt, hogy úgy tűnik, Rogers szellemének megfelelően központi szerepet játszanak az iskola életében az interperszonális kapcsolatok (tanárok, gyerekek és szülők között). Az erős emberi kapcsolatok hozzájárulnak az ahhoz a pozitív légkörhöz, melyből természetesen kifejlődik a motivált tanulás.

De az iskola törekszik arra is, hogy érződjenek a személyközpontú megközelítés humanisztikus alapjai (az önmegvalósítást és az együttműködést egyaránt serkentő kapcsolatok) és a konstruktivizmus (a tanulást megszerettető, a tanulóképességet fejlesztő, a kreativitást támogató környezet, a tapasztalati tanulás).

Befejezésül

Talán az egyik legszimpatikusabb tulajdonsága a Rogers iskolának az, amit rövid idő alatt megérezhet a látogató is, hogy itt törődnek a gyerekekkel. Talán minden tanár pozitív szándékokkal kezdi a pályáját: a tanítással kedvezően szeretne hatni a tanulóira. De ami itt érezhető, az valamiféle „melegség”, amely a feltétlen elfogadásból, a tanulók, mint személyek értékeléséből ered. Úgy gondolom, hogy ide olyan tanárok jöttek, akik ezt érezték természetesnek, és az együttes munka során ez létezési módjukká vált, és minden apró tevékenységükben megnyilvánul.

Rogers hitt abban, hogy az eljövendő világ jobb lesz: „Ez az új világ emberibb lesz. Fejlesztően fog hatni az emberi szellemre, gazdagítani fogja képességeiket. Olyan emberek felnövekedését fogja elősegíteni, akikben a részismeretek teljes egészévé integrálódnak. Az eljövendő világ természetesebb lesz, újra szeretni és tisztelni fogja a természetet. Emberibb lesz a tudomány, a technológia a természet és az ember kizsákmányolása helyett a támogatásukat fogja szolgálni. S ahogy az emberek megérik erejüket, képességeiket, szabadságukat, ki fog virágozni az alkotóképességük.”

Azt kívánom a Rogers iskolának, hogy a következő 30 évben változatlan elkötelezettséggel segítse egy ilyen világ kialakulását és nektek, gyerekek, hogy szép gyerekkor után egy ilyen jobb világban éljétek és dolgozzatok boldogságban, békességben.

1. Cornelius-White, J. H. D. – Harbaugh, A. P.: *Learner-Centered Instruction* (Building Relationships for Student Success) SAGE, 2010.

2. Klein Sándor: *Tanulni jó* (Egy pszichológus a pedagógiáról) Edge 2000 Kiadó, 2012.
3. Klein Sándor: *Hitelesség, elfogadás, megértés* (Szemelvények a kliensközpontú pszichoterápia és a személyközpontú megközelítés irodalmából) Edge 2000 Kiadó, 2016.
4. Klein Sándor – Soponyai Dóra: *A tanulás szabadsága Magyarországon* (Alternatív pedagógiai irányzatok, iskolák, tanárok, tantárgyak) Edge 2000 Kiadó, 2011.
5. Rogers, C. R.: *A Way of Being*. Houghton Mifflin Company, 1980.
6. Rogers, C. R. – Freiberg, H. J.: *A tanulás szabadsága*. Edge 2000 Kiadó, 2. kiadás, 2013.
7. Rogers, C. R. – Lyon, H. C. – Tausch, R.: *On becoming an effective teacher* (Person-centered teaching, psychology, philosophy, and dialogues with Carl R. Rogers and Harold Lyon) Routledge, 2014.

Dúll Andrea laudációja

Elhangzott a Rogers Iskola Várhegyi György Díjának átadásán

Szeretettel, szívből gratulálok az iskolának: az alapítónak, a valamikori és a mostani pedagógusoknak és az összes szereplőnek (diákoknak és szülőknek), akik valaha vagy most a Rogers-ügy résztvevői voltak.

Nagyon meglepődtem és meghatódtam, amikor felkértek, hiszen rengeteg élményem van, ezek közül egyet mondanék el. Ez jól megtestesíti azt a kettős dolgot, amit szülőként és pszichológusként átéltem a Rogers Iskola kapcsán a fiamon keresztül, aki idejárt a kezdettől végzésig.

Nagyon szimpatikus volt számomra a rogersi tan, a rogersi szemlélet. Ez akkor vált valóssá, akkor győzött meg, amikor a fiam harmadik osztályos volt. Elmentünk osztálykirándulásra, szülőkkel, pedagógusokkal együtt. Egy szabadtéri játszóhelyre érkeztünk, ahol egy különösen népszerű játékszer körül összegyűlt a gyerekek egy nagy csoportja, és én aggódó szülőként vártam, hogy mikor kell közbelépni, hiszen kevés volt a játék, és sok volt a gyerek. Körülbelül a harmadik mondat után egy gyerek azt mondta, hogy álljunk meg pillanatra és beszéljük meg, hogy fogjuk jókedvűen együtt használni ezt a játékot.

Akkor teljesen meg voltam döbbenve, két dolog miatt. Egyrészt szülőként, hogy egy harmadik osztályos, általános iskolás gyerek ennyire intelligensen és szívből old meg helyzetet és a többiek vele együtt lépték meg ezt a jófajta, békés megoldást. Másrészt, pszichológusként iszonyú erős rálátásom lett arra, hogy a rogersi egész filozófia elképesztő módon működik, ha jól csináljuk. A három elv – az elfogadás, az empátia és a hitelesség – már ott volt ezeknek a harmadik osztályos, általános iskolás gyerekeknek a tárházában.

Szülőként, amíg a Rogersbe jártunk és még utána is kísérve ennek az iskolának a tevékenységét, nem volt olyan helyzet, ahol ne ezt a nagyon hiteles, nagyon empatikus, nagyon elfogadó hozzáállást tapasztaltam volna. Ami érdekes, hogy a diákok, a pedagógusok és a szülők irányába történő kommunikációban is ezt fedeztem fel.

Amikor ezt mondom, ne gondoljon senki arra, hogy egy rózsaszín felhőn ültünk, lógáztuk a lábunkat és soha semmi negatív, vagy kellemetlen, rossz élményt okozó eseményt nem történt. Történtek, de ezek a helyzetek is így oldódtak meg. Minden helyzet meg tudott oldódni ilyen módon, ahogy Rogers annak idején elképzelte, hogy hogyan kellene bánnunk egymással.

Mint pszichológus, az a véleményem, tapasztalatom, illetve az élményem, hogy elképesztően jól működik, működött ez az iskola a rogersi szellemben, és nyilvánvalóan van egy nagyon jó elmélet, nagyon jó terápiás gyakorlat, amit Carl Rogers annak idején kitalált, de arra is ráláttam pszichológusként, hogy nem mindenkinek a kezében működik.

Itt, a Rogers Iskolában, a tantestület a gyerekeknek is átadta ez a szellemiséget, és ez a szülőket is megérintett. Egyszerűen működik: szakmailag is teljes mértékig jó élmény ez számomra. Van egy álmom, bocsánat, hogy ezt most parafrázisként használom: az az álmom, hogy ez a fajta, alternatív iskolai mentalitás, ami a Rogersben megvan, ne alternatív legyen, ne így hívjuk. Lehetne ez az általános mentalitás, ami az iskolai szférát áthathatná igazán. Ez a vágyam, és gondolom az itt ülők is osztják ezt a vágyamat.

Még egyszer szívből gratulálok mindenkinek, aki ezt a 30 évet megvalósította. Köszönöm szépen, szülőként és szakemberként egyaránt és a továbbiakban is nagyon sok sikert kívánok.

Üdvözlök mindenkit, aki itt van!

Én **Prohászka Annamari Katica** vagyok, a Rogers Iskolába járok 7 éve.

Nagyon boldog vagyok, hogy itt lehetek, és örülök, hogy az iskola itt van.

Hogy van erre lehetőség, mármint, hogy azt látni, hogy egy adott ember vagy szervezet mit tesz a többiekért, az szerintem nagyon fontos.

Arra gondoltam, hogy úgy mondanám el, amit szeretnék, hogy azt a kérdést venném alapul, amit én elég gyakran hallottam, és szerintem ezzel nem vagyok egyedül:

„Szeretsz iskolába járni, szereted azt az iskolát ahova jársz?”

És én arra jutottam magamban, hogy az ember szerintem oda megy szívesen, ahol biztonságban érzi magát és megvan a szabadsága.

Persze nem ez volt az egyetlen dolog, ami miatt mindig őszintén azt tudtam mondani, hogy én szívesen és boldog szívvel jövök be a Rogersbe, de ezeket tartom fontosnak.

És azt gondolom, hogy a szabadságérzetünkhöz és biztonságunkhoz az is hozzátartozik, hogy a közösség, amiben vagyunk, hogyan viszonyul egymáshoz.

Hogyha úgy megyünk be nap, mint nap, hogy tudjuk, hogy egy elfogadó közösségbe megyünk, egy újabb vidáman eltelős és közösen gondolkodós napnak nézünk elébe, akkor sokkal nyitottabban fogadjuk az új információkat történeteket.

Ha bizalom van a társak között, akkor nagyobb figyelmet tudunk egymásnak és magunk felé is adni.

Szerintem, ha ezeket a dolgokat felépítjük egymással és magunkkal, akkor tudunk igazán közösen véghez vinni dolgokat, és a saját énünkre rátalálva önmagunknak lenni.

Ebben szerintem nagyon sok szerepe van a tanárainknak, akik terelgetnek minket ezen az úton, és közben még nagyobb biztonságot adnak nekünk, nem helyeznek minket nyomás alá, hanem inkább segítenek nekünk: megtanulnunk tanulni, megismerkedni a világgal és kiegyensúlyozottságot találni egymásnak és magunknak benne.

És még egyszer, nagyon-nagyon boldog vagyok, és nagyon nagy köszönöm érzés van bennem, mert azt hiszem, hogy a legnagyobb dolog, amit megtanultam, az az hogy ha ekkora figyelemmel és érdeklődő befogadással vagyunk egymás felé, akkor tudunk igazán kapcsolatot teremteni mind egymással, mind magunkkal és a külvilággal is, és a világ így tud egy jobb hely lenni. Köszönöm szépen!

Elhangzott a Rogers Iskola Várhegyi Díjának átadásán 2020. szeptember 3-án.

2021

Dr. Ámbédkar Iskola

Alapítványi és Magániskolák Egyesületének
Várhegyi György Alapítványa ■ Alapítás éve: 2000

MEGHÍVÓ

AZ ALAPÍTVÁNYI ÉS MAGÁNISKOLÁK EGYESÜLETÉNEK

VÁRHEGYI GYÖRGY ALAPÍTVÁNYA

**MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES HOZZÁTARTOZÓIT, BARÁTAIT
A 20. VÁRHEGYI GYÖRGY DÍJ ÜNNEPÉLYES ÁTADÁSÁRA.**

EBBEN AZ ÉVBEN A

DR. ÁMBÉDKAR ISKOLA

**A FELTERJESZTÉS NYOMÁN ÉS A KURATÓRIUM DÖNTÉSE ALAPJÁN
ÉRDEMELTE KI A DÍJAT.**

**SZERETETTEL LÁTUNK AZ ÜNNEPSÉGRE MINDEN EGYESÜLETI TAGOT,
VÁRHEGYI DÍJAST,
FELTERJESZTETTET ÉS CSALÁDTAGOT, ISMERŐST, BARÁTOT,**

CÍM:

3532 MISKOLC, TÁTRA UTCA 2.

IDŐPONT:

2021. JÚNIUS 4. 11 ÓRA

Alapítványi és Magániskolák Egyesületének, A Várhegyi György Díj Kuratóriumának

Tisztelt Kuratórium!

Javaslom, hogy 2021-ben a dr. Ámbédkar négy évfolyamos gimnázium, technikum, szakképző Iskola, általános Iskola (felső tagozat) legyen a díjazott intézmény. Az Iskolát 2007-ben a Dzsáj Bhim buddhista közösség képviselőjében Orsós János alapította, aki korábban Derdák Tiborral Dél-Baranyában szerzett tapasztalatot arról, milyen előnyei, hátrányai, veszélyei vannak, ha roma gettófalvakban kísérelnek meg gyerekek, felnőttek számára iskolázási programot meggyökereztetni. A Magyar Narancs életinterjújából² nyomon követhetjük, hogyan lett iskolavezető, szakmai konferenciákon angolul meggyőzően érvelő Waldorf-tanár a beás Orsós János, aki ötéves korában látott először fehér embert, az óvodából első nap megszökött, mert „nem értette, mit beszélnek, és nem értették, amit mondott”, hogyan lett először gyakorló katolikus, majd a keresztény tanítással visszaélő gyakorlat hatására, egy indiai út után dalitok buddhista közösségének tagja.

Indiából hazatérve a kasztrendszerből kirekesztett dalit közösség iskolahálózatának mintájára Borsod megyének abban a legszegényebb régiójában, ahol az érettségizettek aránya 1%, olyan iskolát hoztak létre Derdák Tiborral gyerekek és felnőttek számára, amelynek szakmatanulás mellett elsődleges célja érettségi és legalább alapfokú angoltudás megszerzése. Alapító a buddhista közösség („hogyan az iskolának presztízse legyen”), névadója Dr. B. R. Ámbédkar, aki dalitként (egy tehetségét felfedező maharadzsa ösztöndíjának jóvoltából, angolai és amerikai tanulmányok révén) India egyik minisztere lett. Az iskola Sajókazán indult, majd 2018-ban „hogyan a gettóból kilépve láthatóvá váljunk” két miskolci telephelyen is működik, valamint létrehozta a Martin Luther King Kollégiumot.

A Dr. Ámbédkar Iskola pedagógiai programját és praxisát üde szakmai profizmus jellemzi. Magától értetődően szembe megy azzal a mélyen hamis nézettel, hogy a szegény családok gyerekei „ingerszegény” környezetből érkeznek, helyette a mélyszegénységben élő rétegek (Réger Zita által felmutatott) kommunikációs gazdagságára épít, tekintettel van arra, hogy az érintett családok „klasszikus” iskolára vágnak, ugyanakkor alkalmazza azt az alternatív módszer-együttest, amelyet növendékei számára alkalmasnak tart (kooperatív tanulás, projekt-módszer, egyéni tanulási utak keresése). Egyrészt integrációs feladatának tekinti diákjai és családjaik számára az érettségizett rétegek életmód-mintáinak közvetítését, másrészt természetes értéknek mutatja fel a cigánysághoz köthető életmód-mintát, a nagycsaládot.

² Magyar Narancs 2009.aug.9.

Az iskola működésének tizenhárom éve alatt 113-an végezték el az általános iskolát, 114-en érettségiztek valamilyen tárgyból, és az itt végzők úgy jelentkeznek állásajánlatra, hogy képesek megszólalni angolul.

Bár az iskola alkalmi és tartós támogatója több hazai, indiai, angliai civil és egyházi szervezet, valamint magánszemély (lásd az iskola honlapját), fenntartói mégis állandó küzdelemben élnek, hogy elfogadtassák az iskola létjogosultságát, helyét a hazai oktatási rendszerben. Az alapító Dzsaj Bhím közösséget egy évtizedig (!) nem ismerték el egyházi intézménynek, így ezalatt az idő nem részesülhetett az adó 1%-ából sem.

Meggyőződésem, hogy a Dr. Ámbédkár Iskola szellemisége és gyakorlata a Várhegyi György által képviselt értékrenddel nagy mértékben harmonizál. Ráadásul Orsós János az egyik képviselője annak a roma értelmiségi rétegnek, amely világosan látja, mi a teendő, hogy a romák társadalmi egyenjogúsága létrejöhessen³.

Budapest, 2021. május 13.

Kereszty Zsuzsa
ny. főiskolai docens

³ Orsós János-Setét Jenő: Komoly ajánlatot! Élet és Irodalom, 2021. január 22.

Tisztelt Megjelentek!

Miskolc városa számos oktatási intézménynek ad otthont, az alapfokú oktatástól egészen a felsőoktatásig. Az oktatás az egyik legalapvetőbb kulcs ahhoz, hogy az ember képes legyen megvalósítani elképzeléseit, álmait és kellő ismeretanyaggal, tudással felvértezve vágjon neki az élet megannyi kihívásának. Az oktatás legyen az alap, közép vagy felsőfokú, megadja a fejlődés irányát és a mobilitás szabadságát, megnyitva lehetőségek sorát ahhoz, hogy a személy megfelelő munkát, hivatást találjon és egzisztenciát alakíthasson ki.

Társadalmunk egyik súlyos problémája az is, hogy sajnálatos módon az oktatás, mint az egyik alapvető út a fejlődéshez, nem a legmegfelelőbb feltételekkel biztosított mindenki számára.

Különösen igaz ez a mélyszegénységben, nélkülözésben élő emberekre, akik a társadalom peremén élnek mindennapjaikat. Igaz, hogy az oktatás lehetősége számukra is biztosított, de az iskolák a legtöbb esetben nem rendelkeznek a számukra eredményesen alkalmazható módszertannal, az oktató-nevelő munka alapelvei nem ehhez a társadalmi réteghez igazítottak.

A Dr. Ámbédkar Iskola azzal a céllal alakult, hogy megadja a sikeres tanulás lehetőségét azoknak is, akik a hagyományos pedagógiai módszerekkel nem, vagy csak részben fejleszthetők. A sikerük titka, hogy a diákok szociokulturális hátterének ismeretében, a hagyományaikhoz, igényeikhez kapcsolódva fejlesztik őket. A nevelésnek kulcsszerepe van ebben az iskolában. Elsősorban meg kell szólítani a fiatalokat, fel kell keltetni az érdeklődésüket, ki kell alakítani a motivációjukat.

Ezekre a feladatokra a hagyományos iskolarendszerben nincsenek meg a hatékony módszerek. Az intézmény nem csupán jó példát kínál arra, hogyan lehet többszintű és színvonalas oktatást megvalósítani, de törekvéseinek köszönhetően a meglévő képzései is folyamatosan fejlődnek. Az iskola alapvető célkitűzése volt, hogy érettségihez juttassa azokat, akik olyan környezetből érkeznek, ahol az érettségizettek aránya mindössze 1% körüli. Jól mérték fel, hogy a gimnáziumi képzés mellett szükség van a szakképzésre is, így már technikumi szakképzésekkel is segíti a Dr. Ámbédkar Iskola a tanulni vágyókat.

Az intézmény tevékenysége példa nélküli, hiszen tanulói jelentős része a legszegényebb rétegekből kerül ki, ezzel pedig egy olyan társadalmi csoportnak biztosítja az oktatás lehetőségét, akik más módon vagy a hagyományos oktatási intézmények keretein belül nem részesülhetnének megfelelő képzésben. Az iskola nem csupán oktatást, hanem színvonalas programokat, rendezvényeket is kínál tanulói számára, valamint ösztöndíjprogrammal is segíti a diákokat. Az oktató-nevelő tevékenység sikerét az iskola tanárai által kidolgozott, alternatív módszertannal támogatott tanterv biztosítja. Az eredményeik nem csak a szűkebb közösség számára jelentik a fejlődést, hanem példaként szolgálnak minden hasonló céllal létrejött iskola és közösség számára. A tapasztalatok átadásával segíthetik a magyar köznevelés egészét annak érdekében, hogy leghátrányosabb helyzetből induló fiatalok is sikeresek lehessenek.

Az oktatási intézmény valamennyi dolgozója példamutató alázattal, elhivatottsággal és magas szintű szakmaisággal végzi munkáját, garanciát nyújtva ezzel a diákok számára ahhoz, hogy a lehető legjobb oktatásban részesüljenek. Az iskola nagy figyelmet fordít arra, hogy képzései a legmodernebb technikai feltételekkel valósuljanak meg, ezért folyamatosan fejleszti eszközeit, alkalmazkodva korunk technológiai igényeihez.

A Dr. Ámbédkar Iskola hiánypótló tevékenységet végez nem csupán Miskolcon, hanem a régióban is, hiszen oktatási tevékenységükkel a leginkább rászorulókat segítik, az

intézmény ezzel emelkedik ki Miskolc iskolái közül. Hiszen az esélyt adják meg azok számára, akiknek az iskola vezetése és dolgozói nélkül talán esélyük sem lenne ahhoz, hogy megfelelő oktatáshoz, képzéshez jussanak, ez által megnyílik a tanulók számára a lehetőség egy szebb, sikeresebb élet felé. Miskolc számára rendkívül fontos, hogy segítséget nyújtson azoknak, akik nehéz szociális körülmények között élnek. A Dr. Ámbédkar Iskola tevékenysége összhangban a város célkitűzésével, képzési tematikájával és a tanulók számára nyújtott ösztöndíj és programlehetőségekkel igyekszik megadni mindazt, amit egy oktatási intézmény csak megtehet azért, hogy a diákoknak ne csupán képzést, hanem kitörési lehetőséget, szociális hálót és segítő háttérrel nyújtson.

Erre az áldozatos, elkötelezett munkára már felfigyeltek országos szinten is, ez a díj az elismerés egyik jelentős állomása. Köszönöm a kuratóriumnak, hogy figyelemmel kísérték a Dr. Ámbédkar Iskola tevékenységét, és méltónak ítélték a díjra. Szívből gratulálok az iskola közösségének a díjhoz, kívánok kitartást, sok-sok erőt munkájuk sikeres folytatásához, amihez a város is igyekszik, lehetőségei szerint támogatást nyújtani.

A laudatio-t elmondta Veres Pál, Miskolc város polgármestere.

Miskolc, 2021 június 4.

A díj-átadások kísérői (zene, tánc, képek)

